

T. C.
MALTEPE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI

**İLKOKUL MÜDÜRLERİNİN OKUL ÖNCESİ
ÖĞRENCİLERİNİN KENDİ OKULLARININ BİRİNCİ
SINIFINA BAŞLAMAYI TERCİH ETMELERİNE
İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

DUYGU YOLDAŞ

Tez Danışmanı

Yrd. Doç. Dr. ALİ TEMEL

İstanbul, Temmuz 2014

ÖNSÖZ

Yüksek lisans eğitimim boyunca bilgi ve tecrübelerinden çok şey öğrendiğim, tez çalışmamın her aşamasında bilimsel desteğini esirgemeyen danışman hocam Yrd. Doç. Dr. Ali Temel'e ve bana her zaman güvenen, desteğini esirgemeyen sevgili eşim Hakan Yoldaş'a teşekkür ederim.

Haziran/2014

Duygu YOLDAŞ

ABSTRACT

This study aimed to indicate whether parents of students who has missed the pre-school stage that- the first step of the training process - showing any intention for the first grade of school choice to send their children to their own schools or not; and to learn about the activities of administer those parents and students chose one of the preferences from other schools. This research has been conducted by using a semi-structured interview technique which is one of the qualitative research methods. The participants of this study consists of the principals in primary schools in the districts of İstanbul such as Kartal, Maltepe and Pendik .Research is carried out with the support of 19 primary school principals.

According to research results, school principals views on the subject can be summarized as follows:

Elementary school principals mostly think that it is absolutely necessary for children receiving pre-school education and that directly affect academic achievement and they consider that pre-school education should be more extended. They state they can not do much to spread the pre-school education around their schools as they have not sufficient facilities A large number of principals believe that it is necessary for preschool teachers and their students to join special days and ceremonies They indicated that there are some differences among the pre –school institutions which has been previously visited. In addition to this they believe that a preschool student should choose the same school for the primary education as being in a familiar environment is important in terms of student’s psychology and compliance issues. More than half of elementary school principals indicate that teachers also may contribute in supporting the preschool students starting the first grade but unfortunately they do not labor enough for this. Additionally school principals has stated that parents may not trust schools as they do not like teaching staff and school facilities.

Key Words: Preschool Education, Parents choice for initiation to a school

ÖZET

Bu araştırma, eğitim sürecinin ilk basamağı olan, okul öncesi kademesini atlamış öğrencilerin velilerinin, birinci sınıfa başlamadaki okul tercihlerinin çocuklarının kendi okullarından yana olup olmadığını, öğrenciler ve veliler tercihlerini başka okuldan yana kullanıyorlarsa yöneticilerin buna ilişkin yaptığı faaliyetleri öğrenmek için yapılmıştır. Araştırma, nitel araştırma yöntemlerinden yarı-yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın katılımcılarını İstanbul ili Kartal, Maltepe ve Pendik ilçelerinde bulunan ilkokullardaki müdürler oluşturmuştur. Araştırma 19 ilkokul müdürünün katkıları ile gerçekleştirilmiştir.

Araştırma sonucu, okul müdürlerinin konuya ilişkin görüşleri şu şekilde özetlenebilir;

İlkokul müdürleri en çok çocukların okul öncesi eğitimi almasının mutlaka gerekli olduğunu, bunun akademik başarıyı doğrudan etkilediğini ve okul öncesi eğitimin daha da yaygınlaştırılması gerektiğini düşünmektedirler. Okul öncesi eğitiminin okullarında ve okul çevresinde yaygınlaştırmak için fazla bir şey yapamadıklarını çünkü imkanlarının buna el vermediğini ifade etmişlerdir. Müdürlerin büyük bir kısmı okul öncesi öğretmenlerinin ve çocuklarının özel günlere ve törenlere katılması gerektiğini düşünmektedirler. Daha önce okul öncesi kurumlarına ziyarette bulduklarını ve bu okullar arasında farklılıklar olduğunu gördüklerini belirtmektedirler. Okul öncesi öğrencisinin birinci sınıfa başlamasında aynı okulu tercih etmesi gerektiğini, tanıdığı ortamda bulunmasının çocuğun psikolojisi açısından önemli olduğunu ve uyum sorunu yaşamayacağını düşünmektedirler. İlkokul müdürlerinin yarısından fazlası, okul öncesi öğrencisinin birinci sınıfa başlamalarını desteklemede öğretmenlerin de katkısı olabileceğini, ancak öğretmenlerin bunun için bir çalışma yapmadıklarını düşünmektedirler. Müdürler bunlara ilave olarak velilerin ilk okul kısmındaki eğitim kadrosunu beğenmiyor, okula güven duymuyor, okulun imkanlarını beğenmiyor olabileceklerini ifade etmişlerdir.

Anahtar kelimeler: Okul Öncesi Eğitimi, Okula Başlamada Veli Tercihleri

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	i
ABSTRACT.....	ii
ÖZET.....	iii
İÇİNDEKİLER.....	iv
TABLolar LİSTESİ	vii
BÖLÜM	
1. GİRİŞ	1
1.1.Okul Öncesi Eğitimin Tarihsel Gelişimi	3
1.2. Türkiye’de Okul Öncesinin Gelişimi ve Bugünkü Durumu	4
1.3. Okul Öncesi Eğitimin Önemi	7
1.4. Okul Öncesi Eğitimi Programının Tanımı ve Genel Özellikleri.....	10
2.1. İlkokula Başlama ve İlkokulun Önemi	11
2.2. Okul Öncesi Dönemden İlköğretime Geçiş	12
3.1. İlkokula Hazırbulunuşlukta Okul Öncesinin Önemi	14
3.2. Hazırbulunuşluğu Etkileyen Etmenler	16
4.1. Okul Yönetiminde Rol Oynayan Öğeler	17
4.2. Okul Müdürünün ve Yardımcılarının Görev, Yetki ve Sorumlulukları	18
4.3. İlkokula Başlama Yaşı ve Ulusal Adres Veri Tabanı Konularıyla İlgili MEB İlköğretim Kurumları Yönetmeliği	21
1.5. Problem	22
1.6. Araştırmanın Amacı	25
1.7. Araştırmanın Önemi	25
1.8. Varsayımlar	26
1.9. Sınırlıklar	26
1.10. Tanımlar ve Kısaltmalar	26
2. YÖNTEM	27
2.1. Araştırmanın Modeli	27
2.2. Katılımcılar	27
2.3. Veri Toplama Araçları	28

2.3.1. Görüşme Kılavuzu	29
2.3.2. Görüşme İlkeleri	29
2.4. Verilerin Çözümlemesi	30
2.5. Süre ve Maliyet	30
3. BULGULAR	31
3.1. İlkokul Müdürlerinin Verdiği Yanıtlara İlişkin Bulgular	31
3.1.1. “İlkokul müdürlerinin okul öncesi eğitimi hakkındaki düşünceleri nelerdir?” Sorusuna İlişkin Bulgular	31
3.1.2. “İlkokul müdürlerinin okullarında ve çevresinde okul öncesi eğitiminin yaygınlaşması için yaptıkları çalışmalar nelerdir? ” Sorusuna İlişkin Bulgular.....	34
3.1.3. “İlkokul müdürlerinin özel günler için, okul öncesi öğretmenlerinin ve çocuklarının bu törenlerde görev alması hakkındaki düşünceleri nelerdir? Törenlere katılımlarını gerekli buluyorlar mı?” Sorusuna İlişkin Bulgular	38
3.1.4. “İlkokul müdürleri daha önce herhangi bir okul öncesi kurumuna ziyarette bulundular mı? Bu ziyaret hakkındaki gözlemleri ve düşünceleri nelerdir?” Sorusuna İlişkin Bulgular	40
3.1.5. “İlkokul müdürlerine göre okul öncesi öğrencisinin birinci sınıfa başlamada aynı okulu tercih etmesindeki önemli unsurlar nelerdir? Bunların farklılık gösterdiğini düşünmekte midir? ” Sorusuna İlişkin Bulgular.....	43
3.1.6. “İlkokul müdürlerine göre okul öncesi öğrencilerinin birinci sınıfa aynı kurumda başlamalarını desteklemede öğretmenlerin de katkısı olabilir mi? Bunun için yaptıkları çalışmalar var mı?” Sorusuna İlişkin Bulgular.....	46
3.1.7. “İlkokul müdürlerine göre okul öncesi öğrencisi velisinin ilkokula başlamada devam ettiği kurumdan başka bir okul tercih etmesindeki etmenler nelerdir?” Sorusuna İlişkin Bulgular.....	49
4. SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER	53
4.1. Sonuç	53

4.2. Tartışma	55
4.3. Öneriler	58
4.3.1. Uygulamaya Yönelik Öneriler	58
4.3.2. Araştırmacılara Yönelik Öneriler	59
5. KAYNAKLAR	60
6. EKLER	66

TABLolar LİSTESİ

Tablo 3.1.1. İlkokul müdürlerinin okul öncesi eēitimi hakkındaki düşünceleri

Tablo 3.1.2. İlkokul müdürlerinin okullarında ve çevresinde okulöncesi eēitiminin yaygınlaşması için yaptıkları alışmalar

Tablo 3.1.3. İlkokul müdürlerinin özel günler için, okul öncesi ēretmenlerinin ve çocuklarının bu törenlerde görev alması hakkındaki düşünceleri, törenlere katılımlarını gerekli bulup bulmadıkları

Tablo 3.1.4. İlkokul müdürleri daha önce herhangi bir okul öncesi kurumuna ziyareti, bu ziyaret hakkındaki gözlemleri ve düşünceleri

Tablo 3.1.5. İlkokul müdürlerine göre okul öncesi ērencisinin birinci sınıfa başlamada aynı okulu tercih etmesindeki önemli unsurlar

Tablo 3.1.6. İlkokul müdürlerine göre okul öncesi ērencilerinin birinci sınıfa aynı kurumda başlamalarını desteklemede ēretmenlerin de katkısı, bunun için yaptıkları alışmalar

Tablo 3.1.7. İlkokul müdürlerine göre okul öncesi ērencisi velisinin ilkokula başlamada devam ettiēi kurumdan başka bir okul tercih etmesindeki etmenler

BÖLÜM I

GİRİŞ

Toplumların kültürlerini sürdürmesi ve geliştirmesi, yetişmekte olan kuşağın en iyi biçimde eğitilmesiyle olanaklıdır. Eğitim, çocuk doğar doğmaz, ailede başlar, okul içinde ve dışında gerçekleştirilen eğitim ve öğretim etkinlikleriyle birlikte yaşam boyu sürer. Eski çağlardan günümüze kadar çocuğun ilk yıllarındaki eğitimi, tüm toplumlarda ailenin görevi olarak kabul edilmiştir. Ancak gelişen teknoloji, yenilikler, dünyadaki uluslararası bilim, sanat, kültür ve teknoloji alışverişindeki hızlı akış, eğitimin aile yanında organize olmuş bir kurum tarafından da desteklenmesini zorunlu kılmaktadır. Bu da “Okul Öncesi Eğitimi” ya da “Erken Çocukluk Eğitimi” kavramlarını ortaya çıkarmıştır (Baykan ve Turla, 1994, s.9). Eğitimin temel amacı, genellikle “bireyin içinde yaşadığı topluma, etkin ve dengeli bir uyum yapmasını sağlamaktır” biçiminde açıklanabilir. Bu tanımlamayla bireyin toplumsal isteklere koşulsuz uyumuna yardım değil, etkili gelişimi için gerekli yaşantıları sağlayarak, kendisi için olduğu kadar toplum için de yararlı olacak davranışların, onda oluşturulması öngörülmektedir (Oğuzkan ve Oral, 1987, s.13).

Çağdaş eğitim sisteminin temel amacı, topluma, yapıcı, yaratıcı güce sahip, sorgulayan, kaliteli insanlar yetiştirmektir. Bu sürecin ilk basamağında ise, insan gelişiminin en kritik evresi olan okul öncesi dönemi ve okul öncesi eğitimi adına gerçekleştirilen eğitim uygulamalarının olduğu düşünülmektedir (Çetinkaya, 2006, s.41).

Yarının büyüklerinin nitelikleri, öğretmenlerinin niteliklerinden büyük ölçüde etkilenmektedir. Bireyin yaşamında can alıcı öneme sahip kişiler öğretmenlerdir. Tıp

doktoru hastasıyla ilgili büyük hata yaptığı zaman kişi bir kere acı çeker ve hayatı sonlanır. Bu durum küçümsenecek bir olay elbette değildir. Öğretmenlerinin yaptıkları bir hata öğrencilere bir birey olarak yaşamları boyunca acı çektirebilir. Hatta bu hatadan yaşamları boyunca etkileşimde buldukları kişiler de olumsuz etkilenebilirler. Öğrencileri ile ilgili hata yapmaması gereken ilk öğretmenleri, çocukların öğrenme yollarına, gelişim özelliklerine ilgi ve gereksinimlerine uygun biçimde öğretimi planlayabilme, düzenleyebilme, uygulayabilme ve değerlendirebilme becerilerine sahip olmalıdır. Öğretmenler bu becerilere sahip olabilmek için ise bir takım yeterlikleri kazanmalıdırlar (Senemoğlu, 1994, s.156).

Okul öncesi dönem, insan yaşamının temelini oluşturan bir dönemdir. Yaşamın her döneminde, insanın o dönemde yerine getirmesi gereken görev ve sorumlulukları vardır. Öyleyse, insan yaşamının her döneminin olduğu kadar okul öncesi dönemin de en iyi biçimde ve uygun yaşantılarla geçirilmesi çok önemlidir. Bu yaşantıların ve desteğin sağlanmasında okul öncesi eğitim kurumlarına büyük görevler düşmektedir (Oktay, 1999, s.132).

İstanbul'da yapılan okul olgunluğu ile ilgili araştırmada iki farklı sosyo-kültürel ve ekonomik ortamdaki gelen 5- 6 yaşlarındaki çocuklara uygulanan testler sonucunda okul olgunluğu kazanma, yani okulun ve öğrenmenin gereklerini başarılı bir şekilde yerine getirebilme açısından sosyo-ekonomik ve kültürel yönden avantajlı ailelerden gelen çocukların lehine anlamlı farklar olduğu görülmüştür (Oktay, 1981, s.86).

Çocuğun eğitiminde ilkökul ve okul öncesi kurumu arasındaki devamlılık önemli bir etkidir çünkü okul öncesi kurumdan ilkökul geçiş önemli bir süreçtir. Bu geçiş ne kadar uyumlu ve sağlıklı olursa, çocuğun ilkökuldaki yılları da o kadar başarılı olacaktır; bu da ancak iki kurum arasındaki devamlılıkla sağlanır. Her iki kurumun şartlar bakımından birbirine yakın olması gerekir. İlkokul birinci yılı zorunlu eğitimin ağır şartlarından uzak, okul öncesi eğitim kurumuna yakın, ancak zorunlu eğitim ortamı niteliğinde olursa, çocukların bu farklı ortamdaki başlangıç yılları daha uyumlu geçecektir. Eğer iki kurum birbirinden temel farklılıklar gösterirse bu çocuklar açısından zararlı olacaktır (Bekman, 1990, s.11).

Bir araştırmada, okul öncesi eğitim alan ve almayan ilkokul birinci sınıf çocuklarının akademik başarı ve ruhsal uyum davranışları araştırılmış; çocukların okuma-yazma, matematik, türkçe notları ile genel akademik başarı puanlarının okul öncesi eğitim almışların lehine farklılaştığı belirlenmiştir. Anaokuluna giden ve gitmeyen çocukların dil gelişimi ile ilgili yapılan araştırmanın sonuçları da Tuğrul'un bulgularını destekler nitelikte bulunmuştur (Tuğrul, 1992, s.128).

İlköğretim okulu yöneticilerinin, birinci sınıf öğretmenlerinin, ana sınıfı öğretmenlerinin ve okul öncesi eğitim almış birinci sınıf öğrencilerinin okul öncesi eğitimden ilköğretime geçişte yaşanan uyum sorunlarıyla ilgili görüşleri alınmış; okul öncesi eğitim kurumu ile ilköğretim birinci sınıfın özellikleri ve öğretmen tutumlarının oldukça farklı olduğu sonucuna varmıştır (Duygu, 2007, s.59).

Gelişim ve eğitimin sürekliliği yani gelişimin ve eğitimin nesnesini oluşturan bireylerin süreç içerisinde değişerek ilerlemeleri, eğitim ve öğretim programının entegrasyonunu gerektirmektedir. Okul öncesi eğitim programlarının, ilköğretimde başarıyı arttırdığını görebilmek için programın entegrasyonunun önemini vurgulanmalıdır (Akarsu, 1983, s.105).

1.1. Okul Öncesi Eğitimin Tarihsel Gelişimi

Okul öncesi eğitim kavramı çocuk gelişimi alanındaki ilk çalışmalarla birlikte ortaya çıkmıştır. Çocuk gelişimi konusunda ilk çalışmaları yapanlar tıp doktorları ve sosyal reformculardır. Çocuk gelişimi ile ilgili kabul edilen ilk bilimsel kayıt Johann Pestalozzi'nin 1774 yılında kendi çocuğu üzerindeki gözlemlerine dayanarak yaptığı çalışma olmuştur (Aral ve diğer., 2000, s.69). Okulöncesi eğitimin önemi yüzyıllardır bilinmektedir. Türkiye Cumhuriyeti'nin kurulduğu yıllarda da okulöncesi eğitimin gerekliliği açıkça görölmüştür. Ancak o dönemde *okur-yazar oranını yükseltmek, öğretimi kolaylaştırmak ve Türkçe'yi ortak bir dil yapmak amacıyla 1 Kasım 1928'de 1353 sayılı Yasayla Latin temelli yeni bir alfabe kabul edilmiştir* (M.E.B. , 2000, s.34).

Okul öncesi eğitimin gerekliliğine inanarak ilk anaokulunu açan, Alman eğitimci Friedrich Wilhelm Froebel'dir. Froebel, 1840 yılında Almanya' da

“Kindergarten” (Çocuk Bahçesi) adını verdiği ilk anaokulunu faaliyete geçirmiştir. Çocuk eğitimi konusunda büyük katkılarda bulunan İtalyan eğitimci Maria Montessori uzmanlık çalışmalarında, zihinsel engelli çocuklarla ilgilenmiş ve uyguladığı yöntemlerle büyük gelişmeler sağlamıştır. Montessori aynı yöntemlerle normal çocukların gelişiminde de daha iyi sonuçlar alınabileceğini savunarak ve Roma’da 1907’de kendi deyimiyle ilk “Çocuk Evi”ni açmıştır (Aral ve diğer., 2000, s.69). Çocukların eğitimi ve çocuklara gereken önem ne zaman verilmeye başlanılmış diye düşünülüp geçmişe bakıldığında, bu eğitimin ilk çağ filozoflarına kadar uzandığı görülmektedir. Bu eğitimcilerden ilk akla gelen filozoflar Eflatun ve Aristo’dur. Milattan önce bu işe önem verildiği Eflatun’un Protagoras adlı eserinde açık bir şekilde görülmektedir (Kantarcioglu, 1961, s.11).

Froebel ve Montessori“den sonra diğer ülkelerde de okul öncesi kurumları açılmaya devam etmiştir. İlk yıllarda yuva ve anaokullarının çoğu üniversite ve kolejlerin laboratuvar okulları olarak açılrsa da yirminci yüzyılın başlarında, sosyal bilimler alanında yapılan araştırmalar, okul öncesi eğitime katkıda bulunmuşlardır. Genelde çeşitli ülkelerde çocukları kurumlarda eğitmeyi amaçlayan programlar, eğitim sistemlerinin yapısı içinde yer almayı başarmışlardır (Aral ve diğer., 2000, s.41).

1.2. Türkiye’de Okul Öncesinin Gelişimi ve Bugünkü Durumu

Türkiye’de çocukların eğitimi 15.yy’da Fatih Sultan Mehmet’in ilk kez “Sıbyan Mektepleri”ni açmasına dayanır.“ Fatih, Eyüp ve Ayasofya medreselerinde, Sıbyan mektebi muallimi olacaklar için, genel medrese programlarından farklı bir program öngörmüştür. Fakat bu program kendisinden sonra bırakılmıştır” (Akyüz, Y. 1997, s. 5).

Cumhuriyet döneminden günümüze kadar aslında okulöncesi eğitimi dönem dönem Milli Eğitim Şuralarında gündeme gelmiş ve okulöncesi eğitimin gelişimi için çeşitli çalışmalar yapıldığı görülmüştür. *Cumhuriyet döneminde Heyet-i İlmiye ve Eğitim Şurası adı altında resmi eğitim toplantıları yapılarak eğitimin niteliğini değiştirmek amacıyla, eğitim-öğretim konuları tartışılmış ve bazı temel ilkeler tespit edilmiştir* (M.E.B. , 2000, s.31).

Ülkemizde, okul öncesi eğitim, Milli Eğitim Temel Kanunu ile tanımlanmıştır. Buna göre okul öncesi eğitim: *Mecburi öğrenim çağına gelmemiş çocukların eğitimini ihtiva eden bu yaş grubundaki çocukların beden, zihin ve duygu gelişmesini ve iyi alışkanlıklar kazanmasını sağlamak, onları ilköğretime hazırlamak, şartları elverişsiz çevrelerden ve ailelerden gelen çocuklar için ortak, sistemli ve elverişli bir yetişme ortamı sağlamak, kabiliyetlerinin gelişmesine yardım etmek amaçlarına yönelik, ilköğretim bütünlüğü içinde yer alan bir eğitim devresidir* (Meydan, 1984, s.78).

Günümüzde, Türkiye’de okul öncesi eğitim kurumları çeşitli yasa ve yönetmeliklerle resmi ve özel kuruluşlar tarafından çeşitli adlarla açılmakta ve Milli Eğitim Bakanlığı ile Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu’nun ilgili bölümlerince denetlenmektedir. Milli Eğitim Bakanlığı’na bağlı olanlar; bağımsız anaokulları, ilköğretim bünyesinde bulunan ana sınıfları, kız meslek lisesi bünyesinde açılan uygulama anaokulları ve anasınıflarıdır. Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu’na bağlı olanlar çocuk yuvaları, çocuk bakım evleri, çocuk kulüpleri ve çocuk evleri adıyla açılmaktadır. Bunlara üniversiteler bünyesinde açılan ya da işyerlerinin kendi çalışanları için açtıkları kurumlar da eklenebilir (Oktay, 1999, s.89).

Türkiye’de risk altında olan okul öncesi dönem çocuklarının eğitim ihtiyacını karşılamak amacıyla anaokulu ve anasınıflarının sayıları hızla arttırılmaktadır. Milli Eğitim Bakanlığı Okul Öncesi Eğitimi Genel Müdürlüğü’nün 2002-2007 yılları arasında yaptığı çalışmalar sonucunda okul öncesi eğitimde okullaşma oranında %131’lik bir artış sağlanmıştır. Ancak okul öncesi eğitimdeki okullaşma oranı Avrupa Birliği ve OECD ülkelerindeki oranlara ulaşamamıştır (MEB, 2007, s.218).

Türkiye’de isteğe bağlı eğitim kapsamında okul öncesi eğitimden yararlanamayan her çocuğa kısa vadede okul öncesi eğitim sağlanamayacağı göz önüne alınarak, Okul Öncesi Eğitimi Genel Müdürlüğü, 17. Milli Eğitim Şurası’nın “Okul öncesi eğitimin 60-72 aylık çocukları kapsayan bölümü zorunlu hale getirilmelidir.” Kararı doğrultusunda yasal düzenlemeler başta olmak üzere çalışmalara başlanmıştır. *2009-2010 Eğitim Öğretim Yılı’nda (60-72 ay) 5 yaş grubu okul öncesi dönem çocuklarının çok yönlü gelişimlerini desteklemek ve onları bir sonraki eğitim devresi olan ilköğretime hazırlamak amacıyla anasınıfları 32 ilde*

pilot uygulama olarak zorunlu eğitim kapsamına alınmıştır. 2010-2011 yılında 25 il daha bu uygulamaya dahil edilerek pilot zorunlu okul öncesi eğitimi yapılan il sayısı 57'ye ulaşmıştır. 2011-2012 Eğitim Öğretim Yılı'nda 14 ilde, 2012-2013 Eğitim Öğretim Yılı'nda 10 ilde zorunlu okul öncesi eğitimin başlatılması planlanmaktadır. Böylece 2012-2013 Eğitim Öğretim Yılı itibariyle 81 ilde 5 yaş grubu (60-72 ay) çocukları için okul öncesi eğitiminin zorunlu hale getirilmesi planlanmıştır (MEB, 2007, s.219).

Gelişim ve eğitim anlamındaki bilimsel verilere dayalı değişmeler, okul öncesi eğitim uygulamalarına yeni boyutlar getirirken, bu dönemi kapsam olarak da genişletmiş ve bu eğitim, çocuğun doğumundan, ilköğretime başlamasına kadar olan yıllar için planlanması gereken bir eğitsel etkinlikler dizisi olarak kabul edilmiştir. Bu geniş anlamı içerisinde okul öncesi eğitim; doğumdan ilköğretimin başlangıcına kadar olan çocukluk yıllarını içine alan; bu yaş çocuklarının bireysel özelliklerine ve gelişim düzeylerine uygun, zengin uyarıcı çevre olanaklarını sağlayan; onların tüm gelişimlerini toplumun kültürel değerleri ve özellikleri doğrultusunda, en iyi biçimde yönlendiren, bir eğitim sürecidir (Oğuzkan ve Oral, 1987, s.2).

Yaşamın ilk yıllarında alınan eğitimin ve geçirilen deneyimlerin daha sonraki yaşlarda öğrenme yeteneği ve akademik başarı üzerinde önemli etkileri olmaktadır. 0-72 ayı kapsayan okul öncesi dönem, gelişim açısından kritik yıllardır. Bu dönemde çocuğun doğuştan getirmiş olduğu potansiyeli en üst düzeye çıkartabilmesini ve bunu gösterebilmesini sağlayacak uyarıcılara gereksinimi vardır (Sözer, 2000, s.122).

Okul öncesi eğitim kurumlarının temel hedeflerinden biri çocukların bireysel olarak gelişimlerini desteklemek olduğu için çocuklara yönelik eğitim programlarının başlıca amacı onların hazır bulunuşluk düzeylerini arttırmaktır (Mağden ve Şahin, 2002). Okul öncesi eğitim kurumlarının bu özelliği onun önemini bir kez daha ortaya koymaktadır. Çocuğun ilköğretime başladığında başarılı olmasını sağlayan husus okul öncesi eğitim kurumlarında edindiği bilgiler değildir. Bu kurumlarda elde edeceği toplumsal yaşantılar ve tutumlar çocuğun yeni eğitim düzeyine çok çabuk uyum sağlamasını kolaylaştırması bakımından da çok önemlidir (Yeşil, 2008).

1.3. Okul Öncesi Eğitimin Önemi

Çocuk Hakları Evrensel Bildirgesi'nde dünyaya gelen tüm çocukların, eşit hak ve fırsatlarla yaşamlarını sürdürme haklarının bulunduğu açıkça ifade edilmektedir. Ancak günümüzde pek çok çocuk eşit olmayan koşullarla yaşama başlamakta ve yaşamlarını bu şekilde sürdürmektedir. Sosyoekonomik düzeyi düşük ve daha elverişsiz çevrelerde büyüyen çocukların erken yaşlarda eğitilip, uyarılmalarının onların ilerideki başarılarında destekleyici olmaktadır. Bunun için çocuğun çevresinin desteklenmesi ve uyarıcı bakımından zenginleştirilmesi çok önemlidir. Koşullardaki bu eşitsizlikler okul öncesi eğitimi gerekli kılan toplumsal bir olgudur. Okul öncesi eğitime yapılan yatırımlar yoksulluk, sosyal eşitsizlik gibi diğer çocuklardan dezavantajlı sayılan çocuklara iyi bir başlangıç vererek bu eşitsizliğin giderilmesine yardımcı olmaktadır (Taner ve Başal, 2005, s.103).

Çevresel etkiler çocuğun beyin gelişimini olumlu yönde etkileyebileceği gibi, olumsuz çevre koşullarına bağlı olarak istenmeyen bir şekilde de etkileyebilir. Çocuğun sağlıklı bir beyin gelişimine sahip olabilmesi için okul öncesi dönem boyunca sağlıklı beslenmesi, zengin uyarıcı bir çevre içinde bulunması ve çocuğa yeni öğrenme fırsatlarının sunulması gerekmektedir. Okul öncesi dönem beyin gelişiminin ve sinaptik bağlantıların kurulma oranının en yoğun ve hızlı yaşandığı dönemdir. Beyin gelişimi çocuğun bilişsel, dil, motor, sosyal ve duygusal gelişimi için güçlü bir zemin oluşturur. Bu nedenle çocuklar özellikle okul öncesi dönem olarak adlandırılan yaşamın ilk altı yılında çok hızlı büyürler ve bu gelişim alanlarında şaşırtıcı bir hızla yetkinleşirler. Böylece çocuğun kendi potansiyelini gerçekleştirmesinin ve toplumun üretken bir bireyi olabilmesinin yolu açılmış olur. Beyin okul öncesi dönem boyunca hızlı geliştiği için bu dönem, beynin çevresel etkilere en açık olduğu dönemdir. Bu kapsamda çevre, çocuğun gelişimini ve öğrenme motivasyonunu derinden etkiler. Çocuğun ne kadar keşfedebileceği, neler öğrenebileceği ve hangi hızla öğrenebileceği çocuğun çevresinin ne kadar destekleyici olduğuyla ve çocuğa ne gibi olanaklar sunulduğuyla yakından ilişkilidir (Akarsu, 1983, s.119).

Çocuğun çeşitli özellikleri, yetenekleri, ilgileri, kişiliğinin çizgileri daha okul başlamadan önceki 0-6 yaşlar arasında belirmeye başlar. Bu nedenle çocuk gelişiminin en kritik, en ilginç ve en çok dikkat isteyen dönemi bu yaşlardadır. Okulöncesi dönem olarak adlandırılan bu süreç içinde ele alınacak eğitim; ilköğretim çağına kadar olan çocukların zihin, beden, dil, sosyal, duygusal ve kişilik gelişimlerini sistemli bir ortam içinde özel olarak yetiştirilmiş eğitimciler aracılığı ile daha iyi sağlayan, onlara iyi alışkanlıklar ve davranışlar kazandıran, yeteneklerinin gelişmesine yardım eden, ilköğretime hazırlayan ve ilköğretim bütünlüğü içinde yer alan eğitim dönemidir (Bilir, 2005, s.81).

Örgün eğitimin ilk ve önemli basamağını okul öncesi eğitim oluşturmaktadır. 1739 Sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu'nun 19. maddesinde "Okul öncesi eğitim, zorunlu ilköğretim çağına gelmemiş çocukların eğitimini kapsar." denilmektedir. Bu tanıma uygun olarak okul öncesi eğitimi; çocukların zihinsel, bedensel, duygusal ve sosyal gelişmelerini, sistemli bir ortamda daha iyi sağlayan, yeteneklerinin gelişmesine yardım eden, onları temel eğitime hazırlayan ve temel eğitim bütünlüğü içerisinde yer alan bir eğitim basamağıdır (Öz, 1983, s.235).

Okul öncesi eğitim kurumları çocukları eğitsel ve sağlıklı ortamlarda bir araya getirerek, çocuğun yaşlarıyla birlikte oyun grubuna katılma gereksinimini karşılar. Çocuk, kendini ve başkalarını kabul etmeyi, haklarını korumayı ve başkalarının haklarına saygı duymayı, kültür değerlerini özümseyerek uygun davranışları bu ortam içerisinde daha kolay kazanır. Çocuğun bağımsızca kendini ifade edebilmesi ve herkesin de benimseyeceği kendi kurallarını koyması, okul öncesi eğitim ortamında gerçekleştirilebilir. Okul öncesi eğitim kurumlarında amacına uygun olarak yürütülen anne-baba eğitimi, aileyi okul öncesi eğitim ve çocukların gelişim özellikleriyle ilgili konularda bilgilendirir (Baykan, Turla, 1994, s.5-7).

Doğumu izleyen ilk 6 yılın insanın hayatındaki en önemli dönemlerden biri olduğu ve bu dönemdeki bakım ve eğitimin insanın, gelecekte nasıl bir insan olacağını önemli oranda belirlediği fikri, günümüzde uzmanların büyük bir çoğunlukta kabul ettikleri bir görüş haline gelmiştir. Bu nedenle çocuğun bu ilk yıllarda beslenmesi ve bakımı kadar, sevgi görmesi ne kadar önemli ise, uygun çevre

koşulları içinde yaşaması ve içinde yaşadığı topluma uyum sağlayabilecek şekilde eğitilmesi de son derece önemlidir (Oktay, Zembat ve diğ., 1994, s.65).

Çevre, uyaranlar bakımından ne kadar zengin olursa çocuk o kadar hızlı gelişir ve öğrenir. Ancak çocuğun ilk yıllarını uyaranların yetersiz olduğu, duygusal ve fiziksel desteğin yeterince sunulmadığı ve yeni öğrenme fırsatlarının yaratılmadığı bir çevrede geçirmesi çocuğun beyin gelişimini olumsuz etkiler. Bu durum ise çocuğun dil, bilişsel, motor, sosyal ve duygusal gelişim alanlarında gecikmeler görülmesine, ayrıca davranış problemleri sergilemesine yol açar. Erken yaşam deneyimleri çocuğun okula, öğrenmeye ve kendi becerilerine dair geliştireceği tutumları belirler ve okul başarısını etkiler. Okul öncesi dönemde olumlu deneyimler yaşayan çocuk okula, öğrenmeye ve kendi becerilerine dair olumlu tutumlar geliştirir (Akarsu, 1983, s.82).

Gelişim ve eğitim anlayışındaki bilimsel verilere dayalı değişmeler, okul öncesi eğitim uygulamalarına yeni boyutlar getirirken, bu dönemi kapsam olarak da genişletmiş ve bu eğitim, çocuğun doğumundan, ilköğretime başlamasına kadar olan yıllar için planlanması gereken bir eğitsel etkinlikler dizisi olarak kabul edilmiştir. Bu geniş anlamı içerisinde okul öncesi eğitim; doğumdan ilköğretimin başlangıcına kadar olan çocukluk yıllarını içine alan; bu yaş çocuklarının bireysel özelliklerine ve gelişimsel düzeylerine uygun zengin uyarıcı çevre olanaklarını sağlayan; onların tüm gelişimlerini toplumun kültürel değerleri ve özellikleri doğrultusunda, en iyi biçimde yönlendiren, bir eğitim sürecidir (Oğuzkan ve Oral, 1987, s.2).

Çocuğu uyuracak ortamların yeterince sağlanamaması ileriki yıllarda çocuğa bunlar verilse bile, çocuğun eriştiği düzeyde eksiklikler yaratabilir. Buna karşın erken yaşlarda nitelikli ve yeterli deneyimler, elde edilen temel bilgi ve beceriler, bireyin daha sonraki öğrenmelerinde, başarı şansını arttırmanın yanında onun duygusal ve sosyal yaşamını da olumlu yönde etkilemektedir (Aksoy, 1994, s.2).

Okul öncesi eğitimden ilköğretim basamağına geçişin uyumlu bir şekilde sağlanabilmesi için; ilköğretime hazırlık olarak ön bilgi ve becerilerin okul öncesi eğitim kurumlarında kazandırılması , ilköğretime aksatacak nitelikteki farklılık ve eşitsizliklerin en aza indirilmesi, basamakların aynı organik yapı ve kurumsallaşmış ilişkiler çerçevesinde düşünülmesi, öğrencilerin gelişim dönemlerine göre bir

sonraki aşamaya hazır hale getirilmesi, okul öncesi ve ilköğretim programlarının tamamlayıcı nitelikte olması ve faaliyetlerde iş birliğine, ortak çalışmalara yer verilmesi noktalarına dikkat edilmelidir (Akarsu, 1983, s.105).

1.4. Okul Öncesi Eğitimi Programının Tanımı ve Genel Özellikleri

Eğitim psikolojisi alanında Piaget tarafından yapılmış olan çalışmalara göre insanın zihinsel gelişiminde aşağıdaki dönemler görülmektedir:

1. Duyusal devinim dönemi (0–2 yaş arası)
2. İşlem öncesi dönemi (2–7 yaş arası)
3. Somut işlemler dönemi (7–12 yaş arası)
4. Soyut işlemler dönemi(12–16 ve yukarısı) (Çilenti, 1985, s.74).

Bu aşamaların her birinde bireyin sahip olduğu özellikler daha sonra gelen dönemlerde de devam eder. Ayrıca bir dönemde taşınması gereken özellikleri kazanamayan bir bireyin üst döneme geçmesi de kolay olmamaktadır. Bu dönemlerden ilk ikisi okul öncesi döneme sonraki iki dönemse okul yıllarına karşılık gelmektedir. Piaget'e göre okul öncesi dönemde çocuklar bilimsel süreç becerilerini bilinçli olarak kullanamamaktadırlar (Çepni ve diğ., 2006, s.69).

Okul Öncesi Eğitim Programı, okul öncesi eğitim kurumlarına devam eden çocukların zengin öğrenme deneyimleri aracılığıyla sağlıklı büyümelerini; motor, sosyal ve duygusal, dil ve bilişsel gelişim alanlarında gelişimlerinin en üst düzeye ulaşmasını, öz bakım becerilerini kazanmalarını ve ilkokula hazır bulunmalarını sağlamak amacı ile geliştirilmiştir. Programda çocukların gelişim özellikleri yaş gruplarına göre, kazanım ve göstergeler ise bütün olarak ele alınmıştır. Gelişim özellikleri bilimsel çalışmalar dikkate alınarak üç farklı yaş grubuna göre düzenlenmiştir ancak öğretmenin kendi grubundaki çocuklar için programdan kazanım ve göstergeleri seçerken çocukların gelişim özelliklerini dikkate alması gerekmektedir. Gereksinim duyulduğunda programda yer almayan bir kazanım ve/veya gösterge, öğretmen tarafından belirlenerek eğitim planına eklenebilir. Ancak bu tür düzenlemelerde gerekçelerin iyi belirlenmesine; eklenen kazanım ve göstergelerin Türk Millî Eğitiminin Amaçları, Okul Öncesi Eğitiminin Amaçları, programın temel felsefesi, amaçları ve özellikleriyle tutarlı olmasına, diğer kazanımlarla çakışmamasına ve çelişmemesine özen gösterilmesi gerekmektedir. Program, çocukların gelişimlerini desteklemesinin yanı sıra bütün gelişim alanlarında

görülebilecek yetersizlikleri önlemeyi amaçladığından destekleyici ve önleyici boyutları olan çok yönlü bir program olma özelliği taşımaktadır (Gökçen, 2003, s.69).

Okul Öncesi Eğitimi Programı; çocuk merkezlidir, esnektir, sarmaldır, dengelidir, oyun temellidir, keşfederek öğrenme önceliklidir, yaratıcılığın geliştirilmesi ön plandadır, günlük yaşam deneyimlerinin ve yakın çevre olanaklarının eğitim amaçlı kullanılmasını teşvik eder, temalar/konular amaç değil araçtır, öğrenme merkezleri önemlidir, kültürel ve evrensel değerleri dikkate alır, aile eğitimi ve katılımı önemlidir, değerlendirme süreci çok yönlüdür, özel gereksinimli çocuklar için uyarlamalara yer vermektedir, rehberlik hizmetlerine önem vermektedir (Bekman, 1990, s.39).

2.1.İlkokula Başlama ve İlkokulun Önemi

İlköğretime başlamak çocuğun yaşamındaki en önemli dönüm noktalarından biridir. İlköğretim, evden ilk kez ayrılan çocuğun, günün büyük bir bölümünü yeni arkadaş ve yeni yetişkinlerle geçirdiği evden farklı bir ortamdır. Çocuk ilk kez programlı öğretimin gerektirdiği etkinliklere katılmak, belirli bir disiplin dahilinde kurallara uymak, öğretmenin talimatını yerine getirmek ve daha da önemlisi okuma-yazma, aritmetik vb konuları öğrenmek gibi görevlerle karşı karşıya kalmaktadır (Kırca, 2007, s.39).

Türkiye’de örgün eğitim, biri diğerine bağlı okul öncesi eğitim, ilköğretim, ortaöğretim ve yükseköğretim basamaklarından oluşmaktadır. Eğitim sistemi içerisinde en yaygın kitleye hizmet eden ilköğretim; eğitimin toplumsallaştırma, kültürlenme ve üretken birey yetiştirme amaçlarının temel düzeyde gerçekleştirilmeye çalışıldığı bir eğitim basamağıdır. Bu yönüyle ilköğretimin bireysel ve toplumsal yönden önemli bir işlevi vardır. Çünkü bireylerin ilköğretimde önemli bir eğitim almaları ile toplumun niteliği arasında önemli bir ilişki bulunmaktadır. İlköğretim, toplumun kültürel sürekliliğinin sağlanmasında, istikrarlı bir demokratik toplumun oluşturulmasındaki, halkın yaşam düzeyinin yükseltilmesinde, bireyin yaşam boyu öğrenme ve gelişiminde temel bir eğitim basamağı durumundadır(Kavak, 1997, s.17). Bu bakımdan ilköğretim birinci sınıf, yaşam boyu kullanılacak okuma- yazma, aritmetik gibi temel becerileri kazandırmak ve gelecekte okumaya karşı tutumu yönlendirmek açısından en önemli basamaklardan biridir (MEB, 2006b, s.92).

Bireysel ve toplumsal işlevleri göz önüne alındığında ilköğretim, çocuğun yetişkin yaşamında alacağı görevler için hazırlanmasının temelini oluşturan bir eğitim basamağıdır. İlköğretimde kazanılan bilgi ve beceriler, bir yandan bireyin yaşama atıldığı zaman kendisi ve toplumu için daha üretken ve verimli olmasını sağlarken, diğer yandan daha ileri eğitim basamaklarındaki öğrenmeleri için temel oluşturmaktadır. Bir başka deyişle, bu basamakta kazanılan bilgi ve beceriler bireyin daha sonraki öğrenim yaşantılarındaki başarılarını büyük ölçüde etkilemektedir (Fidan ve Erden, 1998, s.214).

Bugün artık sayısız denilebilecek kadar çok bilgi kaynağından gelen bilgilerin tasnifi, değerlendirilmesi, bunların arasından birey ve toplum için en geçerli olanların ayıklanması işlemi okullarda yapılmaktadır. Toplumsal uyum yalnızca zihinsel işlevlerle sınırlı olan bir süreç değildir. Bireyin sözel olarak iletişim becerileri, çevresindeki insanlarla gerçekleştirmiş olduğu deneyimler, duygularını tanıma ve onları uygun şekilde kontrol altına alabilme, bedenini kullanmada gösterdiği yeterlilikler de en az zihinsel fonksiyonlar kadar önemlidir. Bütün bunlar göz önünde bulundurulduğunda, ilk düzenli eğitim-öğretim aşaması olan ilköğretimin kişinin geleceğini yönlendirmek açısından ne denli önemli olduğu açıkça görülmektedir (Bilgili ve Yurtal, 2009, s.181).

Türkiye’de ilköğretimde bireylere demokrasinin ilke ve kurallarının gerektirdiği davranışları kazandırmak, hızla gelişen bilim ve teknoloji doğrultusunda bireylerin gereksinimlerine yanıt vermek, toplumsal bilinç oluşturmak ve Atatürk devrimlerini yaygınlaştırmak gibi temel amaçların gerçekleştirilmesine çalışılmaktadır (Gökçen, 2003, s.69).

2.2.Okul Öncesi Dönemden İlköğretime Geçiş

Çocuğun eğitiminde ilkokul ile okul öncesi arasındaki devamlılık önemli bir etkidir. Çünkü okul öncesi kurumdan ilkokula geçiş önemli bir süreçtir. Bu geçiş ne kadar uyumlu ve sağlıklı olursa, çocuğun ilkokuldaki yılları da o kadar başarılı olacaktır. Bu da ancak iki kurum arasındaki devamlılıkla sağlanır. Her iki kurumun şartlar bakımından birbirine yakın olması gerekir. İlkokulun birinci yılı zorunlu eğitimin ağır şartlarından uzak, okul öncesi eğitim kurumuna yakın ancak zorunlu eğitim ortamı niteliğinde olursa, çocukların bu farklı ortamdaki başlangıç yılları daha

uyumlu geçecektir. Eğer iki kurum birbirinden temel farklılıklar gösterirse bu, çocuklar açısından zararlı olacaktır (Bekman, 1990, s.11).

Bu konuyla ilgili özel kurumlar örnek alınarak; Türkiye Özel Okullar Birliği Derneği'nin bir kuruma yaptırdığı araştırma incelenebilir(Özel Okul Eğitiminde Beklentiler Araştırması/Mevcut Veliler/Mayıs 2000, s.34-40). Araştırmada velilere anasınıfı ve ilkokula başlamayla ilgili çeşitli sorular sorulmuş ve cevaplar istenmiştir.

1- Araştırmaya göre velilere öğrencilerini anasınıfına verme nedenleri, sorulmuştur. Velilerin çoğunluğunun (%60) çocuklarının fiziksel ve zihinsel gelişimine katkıda bulunmak için, yaklaşık yarısının (%46) çocuğunu ilköğretime hazırlamak için, %36'sının da ebeveynleri çalıştığı için anasınıfına vermiş oldukları saptanmıştır.

2- Anasınıfında öğrencisi olan velilere, okul öncesi eğitimi tamamlandığında devam edilecek okul türü sorulmuştur. Velilerin büyük çoğunluğu (%88), çocuklarının okul öncesi eğitimini tamamladığında özel bir ilköğretim okuluna daha sonra da özel bir liseye devam edeceğini ifade etmiştir.

3- Velilere okul öncesi eğitimi ile ilgili çeşitli konularda fikirleri sorulmuş, ilköğretimde imajla ilgili bu konulara ne derecede katıldıkları veya katılmadıkları öğrenilmeye çalışılmıştır. Veliler çok yüksek oranla, okul öncesi eğitimin çocuklarına gerekli faydayı sağlayacağına inandıklarını ifade etmişlerdir. Okul öncesi eğitimin çok ciddi bir hizmet olduğunu ve bu nedenle Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı olarak ve Bakanlık denetiminde çalışması gerektiğini söylemişlerdir. Son olarak çocuklarını okul öncesi eğitimi için özel bir kuruma verirken, aynı kurumun ilköğretimi ve/veya lisesinin olmasının tercih nedenleri olduğu konusunda kararsız kaldıkları sonucuna ulaşılmıştır (Özel Okul Eğitiminde Beklentiler Araştırması/Mevcut Veliler/Mayıs 2000, s.34-37).

Okul öncesi eğitim olarak ilköğretime başlayan çocukların, bu eğitimi almayanlara göre daha katılımcı, girişken ve uyumlu olduklarını gösteren çeşitli araştırmalar yapılmıştır (Oktay, 1981, s.86; Güler, 2010, s.460; Akarsu, 1983, s.119; Bilgili ve Yurtal, 2009, s.181; Oktay, Zembat ve diğ., 1994, s.65; Özel Okul Eğitiminde Beklentiler Araştırması/Mevcut Veliler/Mayıs 2000, s.34-40). Araştırmalardan elde edilen bilgiler doğrultusunda anaokuluna giden çocukların

ilköğretim başlangıcında, okuma yazmada, matematik becerilerinden, dil gelişimine, sanatsal yaratıcılık alanında, el göz koordinasyonu ve özbakım becerilerinde anaokuluna gitmeyen çocuklara göre daha başarılı oldukları bilinmektedir (Güler, 2010, s.460).

Okul öncesi eğitimden ilköğretime geçişin uyumlu bir şekilde sağlanabilmesi için şu noktalara dikkat edilmelidir:

-İlköğretim için gerekli ön bilgi ve becerilerin okul öncesi kurumlarında kazandırılması.

-İlköğretime aksatacak nitelikteki farklılık ve eşitsizliklerin en aza indirilmesi.

-Basamakların aynı organik yapı ve kurumsallaşmış ilişkiler çerçevesinde düşünülmesi.

-Öğrencilerin gelişim dönemlerine göre bir sonraki aşamaya hazır hale getirilmesi.

-Okul öncesi ve ilköğretim programlarının tamamlayıcı nitelikte olması, uygulama ve faaliyetlerde iş birliğine, ortak çalışmalara yer verilmesi (Akarsu, 1983, s.134).

Çocuğun evden okul öncesi kurumuna geçişi ile okul öncesi kurumundan ilköğretim kurumlarına geçişi oldukça farklı süreçlerdir. Okul öncesi eğitim kurumundan yararlanarak, ilköğretime başlayan çocuklar için okul ortamı tanıdık olsa bile çocuklar, ilköğretime başlarken uyum sorunu yaşayabilmektedirler. Bunlar; fiziksel öğelerden kaynaklanan, öğretmenden kaynaklanan, sınıf ve okul arkadaşlarından kaynaklanan sorunlar olabilir (Güler, 2010, s.462).

3.1. İlkokula Hazırbulunuşlukta Okul Öncesinin Önemi

İlköğretime hazırlık, öğrenmeye hazırlık ve okula hazırlık olmak üzere iki başlıkta ele alınmaktadır. Öğrenmeye hazırlık çocuğun öğrenebilmesi için gerekli olan fiziksel, zihinsel, duygusal ve sosyal gelişimi kapsarken; okula hazırlık, çocuğun okul yaşamında başarılı olabilmesi için gerekli becerileri elde etmesini sağlayan özellikler olarak görülmektedir (Albayrak, 2000, s.46).

Hazır oluş veya hazırbulunuşluk, çocuğun herhangi bir duygusal karışıklığa uğramadan, kolayca ve yeterli olarak öğrenebilmesidir. Çocuk bu hazırlık için yeni öğrenme görevlerine temel olabilecek ön öğrenmeyi, “okul öncesi dönemde

öğrendiklerini” tamamlayarak ulaşabilmektedir. Başka bir deyişle ilköğretime hazırlık ilköğretime başlamadan bir dönem önce, matematik ve çizgi çalışmalarının yapılması değil, 6 yaş grubu çocuklarının bütünsel gelişimlerinin desteklenerek, ilköğretim için gerekli becerilerin kazanıldığı sistemli çalışmalar bütünüdür (MEB, 2006b, s.117).

Hazırbulunuşluk olarak ifade edilen hazırlıklı olma kavramı, olgunlaşmadan daha geniş bir kavramdır. ‘Bireyin bir işi yapabilmesi için belli bir olgunluğa erişmesinin yanı sıra, bu iş için gerekli ön bilgi, beceri ve tutumu da kazanmış olması gerekir. Hazırbulunuşluk böylece hem olgunlaşma kavramını hem de bir iş için gerekli ön yeterliliği kapsamaktadır (Oktay, 1999, s.68).

Okula başlayan çocuğun belirli bir zihinsel olgunluğa ulaşarak, sınıf içi etkinliklerde başarı göstermesi yeterli değildir. Çocuğun oyun ve diğer sınıf dışı etkinliklerde de aynı başarıyı gösterebilmesi, bedence ve psiko-sosyal açıdan olgunlaşmasını gerektirir. Aksi takdirde çocuk dışlanır ve okulun önde gelen toplumsallaştırma işlevinden yararlanamaz (Yavuzer, 2004, s.85).

Okula başlama çocuklar açısından çok önemlidir. Hazırbulunuşluk ise çocuğun okula başlamasında oldukça kolaylaştırıcı bir etmendir. Okula başlamaya hazır olan bir çocuk evden ya da okul öncesi eğitim kurumundan ilköğretime daha kolay geçiş yapacaktır. Bu geçiş sorusunda diğer sorunlarla baş etmek zorunda kalmayacaktır. Okula başlamaya hazır olmayan ya da eksik hazır bulunuşluktaki çocukların ise evden, anneden ayrılma, yeni bir ortama uyum sağlama, yeni arkadaşlar ve öğretmenlerle iletişim kurma, öğretmenin yönergelerine uyma, dikkatini uzun süre belli bir konu üzerinde yoğunlaştırma, okuma-yazma ve matematik gibi derslerdeki konuları öğrenme, öğrendiklerini tekrar etme ve geliştirme gibi pek çok durumda ortaya çıkan sorunlarla baş etmeleri hiç de kolay olmamaktadır (Gürkan, 2009, s.5).

Ruhsal gelişim açısından çocuğun okula hazır oluşunun üzerinde durmaktadır. Okula başlama, çocuk yönünden belli bir ruhsal olgunluğa erişmiş olmayı gerektirir. Zihin yetenekleri bakımından, çocuğun yaşına uygun bir öğrenme ve kavrayış düzeyine varması ilk koşuldur. Çocuk altı yaşını bitirdiği halde öğrenim için yeterli zeka düzeyine varmamış olabilir. Zekası yeterli olan bir çocuk da ruhsal

bakımdan evden kopabilme olgunluğunu göstermiyor olabilir (Yörükoğlu, 2003, s.78).

3.2. Hazırbulunuşluğu Etkileyen Etmenler

Okul hazırlığının değişik tamamlayıcı faktörlerden oluşan öğrenmenin biyolojik büyüme ile yakın etkileşimi aracılığıyla gelişen karmaşık bir kavram olduğu ifade edilir. Ayrıca bunun çocuğun yetenekleri ve öğretim yöntemi arasındaki uygunluğa bağlı olduğunu da belirtirler. Haris ve Sipay'a göre, hazırlığın saptanmasında; kronolojik yaş, cinsiyet, zeka, fiziksel yeterlilik, (yeterli, sağlıklı beden gelişimi) deneyim, dil faktörleri, duygusal ve toplumsal olgunluk, okuma ve kitaba ilgi duyma gibi faktörler de önem taşımaktadır (Çataloluk, 1994, s.11).

Okula hazırbulunuşluk bir çocuğun tüm gelişim alanlarının desteklenmesi ile oluşmaktadır. Bu süreci destekleyecek olan ortam önce aile sonra iyi bir okul öncesi kurumudur. Çocuğun okula hazır oluşu, gelişimdeki bu kritik dönemin başarılı olarak atlatılması ve bilinçli yönlendirilmesiyle sağlanmaktadır. Çocuğun okula hazır olup olmadığı, ailenin, okul öncesi öğretmeninin ve alanda uzman kişilerden yardım alınarak karar verilmesi gereken bir durumdur (Yılmaz, 2003, s.71).

Çocuğun ilköğretimin isteklerini karşılayabilmesi, bireysel olduğu kadar, çevrenin çocuğa sağladığı olanaklarla da yakından ilgilidir. Okula hazırlıklı olmada çocuğun, hem bireysel gelişmesi, yetenekleri hem de önceden öğrenmiş olduklarının büyük etkisi vardır. Hazır oluşla ilgili çeşitli araştırmalar çok sayıda etmen sıralasa da ortak olarak ele alınan bazı temel faktörlerden söz etmek mümkündür. Bu faktörler; fizyolojik, zeka, çevresel, duygusal olarak düşünülebilir. Bu faktörlerin sırası araştırmacılara göre değişiklik göstermektedir. Bir kısım araştırmacılar için zeka faktörü en önemli faktör sayılırken, bir kısım da çevresel veya duygusal faktöre daha çok önem vermektedir. Burada kesin olarak üzerinde durulması gerekli nokta, hiçbir etkenin son derece karmaşık olan okulun beklediği görevlere hazırlamada ve okuma yazmanın öğretilmesinde tek başına etkili olabileceğinin düşünülmemesidir (Oktay, 1999, s.70).

Bir çocuğun okula hazır olması, öncelikle bilişsel, duygusal, sosyal, ve fiziksel bir hazırbulunuşluğu gerektirir. Araştırmacılar okula hazırbulunuşluk ölçütlerini yaptıkları araştırmalarla ortaya koymuşlardır. Zorunlu eğitimden önce çocuğun gelişimine yardımcı olacak ya da kazanılması gerekli beceriler vardır. Bunlar; kendisinin farkında olması, sosyal beceriler, kültürünün ve diğer kültürlerin farkında olması, iletişim becerileri, algısal beceriler, analitik düşünme ve problem çözme becerileri, yaratıcılık ve estetik beceriler olarak sıralanabilir (Senemoğlu, 1994, s.21).

Bir çocuğun birinci sınıfa başlayabilmesi için okul öncesinde;

-Sevgi, güven, hareket ve etkinlikte bulunma gereksinimlerini yeterince karşılamış olmalı,

-Sözcükleri ayırt etme, onları anlamlı bir biçimde kullanma, tam ve düzgün cümleler kurma becerisini kazanmalı,

-İlgisini çeken konularda sorular sorabilmeli, isteklerini çekinmeden belirtebilecek kadar kendine güvenmeli,

-İkinci bir kişiyle herhangi bir konu üzerinde düzenli olarak konuşabilmeli,

-Her gün karşılaşılabilen günlük yaşamın yalın olaylarını anlatabilmeli,

-Fazla karmaşık olmayan istekleri ve yönergeleri yerine getirebilmeli, belirli bir iş olgunluğuna ve belli ölçüde sorumluluk taşıma alışkanlığına sahip olmalıdır (Altınköprü, 2001, s.45).

4.1. Okul Yönetiminde Rol Oynayan Öğeler

Örgün eğitimin temel öğelerini, öğrenci, öğretmen, yönetici ve eğitim programları ile bina, araç-gereç gibi fiziki koşullar oluşturur (Erden, 1998, s.52). Ancak bu öğeler içinde okulun amaçlarını gerçekleştirecek, yapısını yaşatacak ve havasını koruyacak olan okul müdürlerinin ayrı bir önemi vardır (Bursalıoğlu, 1994, s.38).

İlköğretim okulu müdürlerinin görev, yetki ve sorumlulukları ile okulun yönetim işleri, yasa ve yönetmeliklerle belirtilmiştir. Bunlar incelendiğinde,

müdürlerin yönetim işlerinin eğitim-öğretim işleri, öğrenci işleri, personel işleri, okul işletmesi işleri, okul-çevre ilişkileri konularında toplandığı anlaşılmaktadır (Başaran,1982, s.95).

Okul yönetiminde rol oynayan öğeleri müdürler, müdür yardımcıları, öğretmenler, eğitici olmayan personel, öğrenciler, ebeveynler olarak düşünebiliriz.

Okul öncesi eğitim kurumlarında müdür ve müdür yardımcıları, okul öncesi eğitim kurumun tüm çalışmalarından ve gelişiminden sorumlu kişi olmanın ötesinde; alışlagelmiş “bina yöneticisi” formundan çıkarak, sürecin sağlıklı ve etkin işleyebilmesi için okulun tüm insani ve maddi kaynaklarını eşgüdümleyebilen liderler olmalıdır. Başka bir önemli nokta ise, müdürün ya da yardımcılarının, üstleri ya da personeli ile kurduğu iletişim ağını, çocuklar ve aileleriyle de kurması gereğidir. Bu sayede müdür ve yardımcıları, eğitim kurumunda gelişen olaylara yabancı kalmamış olur, gündemi takip eder (Oktay, 1999, s.25).

4.2. Okul Müdürünün ve Yardımcılarının Görev, Yetki ve Sorumlulukları

Okul müdürünün görevi okuldaki tüm insan ve madde kaynaklarını en verimli biçimde kullanarak, okulu saptanmış amaçlarına uygun olarak yaşatmak ve gelişimini sağlamaktır (Bursalıoğlu, 1982, s.6).

Eğitim ve öğretim faaliyetlerinin en ağır yükü, okul yöneticileri ve öğretmenler topluluğunun omuzları üzerindedir. Eğitim kadrosu olarak adlandırdığımız bu birimlerin önemi belki de müfredat programlarının tanziminden, okulun ve eğitimin teşkilatlanmasından daha önemli gözükmektedir. Çünkü mükemmel bir teşkilata ve müfredat programına rağmen elimizde, gerçekten iyi yetişmiş ve başarılı bir eğitim kadrosu yoksa eğitim faaliyetlerinden yarar beklemek mümkün değildir. Her bakımdan birbiriyle uyumlu bir okul yöneticisi ve öğretmenler topluluğu eğitim görevini başarı ile yerine getirebilir. Öğretmenlerin başarılarının artmasında ve öğretmenler arası uyum ve moral düzeyinin yükselmesinde en büyük görev okul yöneticilerine düşmektedir (Alıç, 1997, s. 176).

Okul müdürü ilgili yasaların, eğitim politikalarının ve çağdaş eğitim anlayışının beklentileri doğrultusunda okulu amaçlarına ulaştırmak için kendisine verilmiş olan yetkilerini kullanmak zorundadır. Bu yetkiler “okulun politikasını saptamak, okul etkinlikleri için ihtiyaçları karşılamak, okulda kişiler ve gruplar arası

ilişkiler kurmak, öğretim ve eğitim etkinliklerini planlamak, okul içi ve dışı öğelerle iletişim sağlamak, yapılan çalışmaları sürekli izlemek ve değerlendirmek”(Kaya, 1993, s.134).

Geleneksel yöneticilerin sıklıkla kullandığı motive etme yöntemi yeni yapıda işlerliğini kaybetmiştir. O halde günümüz okul lideri değişimin lideri görevini sürdürürken çalışanlarına adeta bir antrenörün takım oyuncularına yaptığı gibi koçluk yapmalıdır. Nasıl bir koç oyuncularının yerine sahaya çıkıp mücadele etmezse, koç-yönetici de öğretme işi ile ilgilenmez. Koç-yönetici okulun gelişiminden kendisi ile birlikte sorumlu personele rehberlik ederek, onlara gelişim için araçlar, ipuçları ve stratejiler önerir. Aynı zamanda birey veya grup olarak personelinin takım olma, öğrencilerin öğrenmesini değerlendirme, okul program ve uygulamalarını değerlendirme, etkili eğitim uygulamaları yapma, öğrenci başarısını arttıran okul politika ve prosedürlerini üretme ve uygulama, uygulamaları takip etme (sürecin içinde aktif olma), strateji değiştirmenin etkilerini izleme, bir hareket planı oluşturma yetenek ve bilgisini geliştirmelerine destek olur (Laba, 2011, s.3).

Okul yönetiminin görevi okulun amaçlarını gerçekleştirmek için okuldaki madde ve insan kaynaklarını en verimli şekilde kullanmaktır. Okul yöneticisinin bu görevleri yerine getirebilmesi bir takım teknik, insancıl ve kavramsal yönetici becerilerine sahip olmasıyla mümkündür. Okul müdürü hem yönetim hem de eğitim alanında bilgiyle donatılmış olması yönüyle; teknik bilgi ve beceri, okul örgütünü etkileyen yakın ve genel çevredeki diğer kişilerle iletişim kurmada, motive etmede, geliştirmede, yetiştirmede, etkilemedeki yönüyle; beşeri bilgi ve beceri, yapılan planları alının kararların eğitim örgütünün bir bölümü için değil, bütünü için yararlı olduğunu anlamasını sağlaması yönüyle; kavramsal bilgi ve beceri sahibi olması gerekir. Eğitim politikalarının uygulanmasından sorumlu olan eğitim yöneticileri, eğitim sürecinin ülke çıkarları doğrultusunda ve çağdaş eğitim anlayışına uygun olarak yürütülmesine gerekli katkılarda bulunabilmek için başarılı yönetsel eylemlerde bulunmak zorundadır. Başarılı yönetsel eylemlerde bulunabilmek, örgütteki insan ve madde kaynaklarının etkili bir biçimde kullanılmasını gerektirir (Kaya, 1993, s.131).

Bir okul öncesi eğitim müdürünün veya müdür yardımcılarının , görev ve sorumlulukları şu şekilde sıralanabilir:

- Örgüt-içi ve örgüt dışı unsurlara duyarlı olmak.
- Üstleri ve astları ile iyi bir iletişim ağı kurmak ve bunu dengede tutmak.
- Örgütünü, kurumun amaçlarına, ihtiyaçlarına göre örgütlemek.
- Personel seçiminde söz sahiplerinden biri olmak.
- Yeni çalışmaları, araştırmaları inceleyerek, bunların kendi örgütüne yararlı olanlarından faydalanmak.
- Konusu ile ilgili bilgiler üzerinde çeşitli düzenlemeler yaparak çalışanlarına aktarmak.
- Örgütün enformel ve formel yapısını ayırmak ve her iki yapıyı da önemsemek (Oktay, 1999, s.27).

Sorunlar, eğitim sistemlerinin gelişme dinamizmini yükselten, gelişime yön veren itici güçtür. Bu anlamıyla sorunu olmayan bir eğitim sistemi düşünmek oldukça zordur. Bu yüzden ki eğitim sistemindeki sorunların da çözümüne bizzat eğilmek ve sorunlarla mücadele yollarını iyi tanımak gerekir. Yöneticiler her konuda karar almak ve uygulamak yeteneğine sahip olmayabilirler. Karar bir işin yapılmasına başlamak için ilk adımdır (Küçükahmet, 2000, s.3).

Simon, karar vermeyi yönetimin kalbi olarak görmüştür (Kaya, 1979, s.70). Bu nedenle yöneticinin kendine güveninin olmaması durumunda, karar verme süreci gecikecektir. Karar verme sürecini ertelemeyen, zamanında karar veren yönetici yönetimde başarıyı beraberinde getirecektir. Aynı zamanda yönetim süreci bir sorun çözme sürecidir (Başaran, 1982, s.29).

Okul öncesi eğitim yöneticisinin görev ve sorumluluklarına, 16 Aralık 1992 tarihli ve 21437 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmış şekliyle göz atmak gerekirse:

- Eğitim işlerinin, programlar, kanun, tüzük, yönetmelik ve emirlerle belirlenen amaç ve ilkeler doğrultusunda yürütülmesini sağlar.
- Okul için gerekli araç-gereci temin eder.
- Çevre ile sıkı işbirliğinin kurulmasını sağlar.

- Okulun bakım ve onarımını sağlar.
- Yuvaya alınacak çocukların seçimine katılır.
- Yıllık, ünite ve günlük planların eğitim programlarına göre hazırlanmasında ve diğer çalışmalarda öğretmenlere rehberlik eder.
- Personelin sağlık, temizlik, düzen ve beslenme işleriyle ilgili çalışmalarını takip eder ve denetler.
- Öğretmenlere hizmet – içi eğitim olanakları sağlar.
- Okulun yıllık bütçesini hazırlar ve harcamaların mevzuata uygun olmasını sağlar (Fetihi, 1998, s.59).

Türkiye’de okulların çalışma ve etkili bir biçimde işletilmesini sağlayan yasa ve yönetmelikler bu sorumluluğu okul müdürüne yüklemiş ve okul müdürünü de gerekli yetkilerle donatmıştır. Ne yazık ki, okulların başarısından birinci derecede sorumlu olduğu söylenen okul müdürlerinin atanmasında,1998 yılına kadar kişinin alanda yeterliğine değil de, politik kimliği ve atama gücünü elinde bulunduran kişilerle olan informal ilişkilerine bakılmaktaydı. Eğitim yöneticilerinin yetiştirilmesi konusunda Milli Eğitim Bakanlığı’nca 1998 yılında çıkarılan Eğitim Kurumları Yöneticilerinin Atama ve Yer Değiştirmelerine İlişkin Yönetmelik bu alanda atılan ilk adımdır. 23 Eylül 1998 tarih ve 23472 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan yönetmeliğin amacı “Yönetici atamalarına bir form getirmek, adam kayırmacılığın önüne geçmek, niteliksiz kişilerin yönetici olmasını önlemek ve sonuçta da okul yöneticilerinin niteliğini yükseltmek” biçiminde yorumlanabilir (Çelikten, M., 2004, s.129).

4.3. İlkokula Başlama Yaşı ve Ulusal Adres Veri Tabanı Konularıyla İlgili MEB İlköğretim Kurumları Yönetmeliği

Milli Eğitim Bakanlığı’nın İlköğretim Kurumları Yönetmeliği’nin Üçüncü Kısmı’ndaki Kayıt-Kabul ve Devam açıklamasına göre;

Madde 14’te (Değişik: RG-24/12/2008-27090) ilköğretim kurumlarında yeni kayıtların haziran ayının ilk iş gününde başladığı belirtilmiştir.

Madde 15'te (Değişik: RG-21/7/2012-28360) ilkokulların birinci sınıfına, kayıtların yapıldığı yılın eylül ayı sonu itibarıyla 66 ayını dolduran çocukların kaydının yapıldığı, gelişim yönünden ilkokula hazır olduğu anlaşılan 60-66 ay arası çocuklardan, velisinin yazılı isteği bulunanların da ilkokul birinci sınıfa kaydedilebileceği ifade edilmiştir.

Okul Tespitinin Planlanması Madde'si 16'da ise(Değişik: RG-24/12/2008-27090) (Değişik fıkra: RG: 21/7/2012-28360) öğrencilerin ulusal adres veri tabanında belirtilen ikametgahlarına en yakın ilkokul ve ortaokula kaydedilmelerinin esas olduğu çok açık bir şekilde belirtilmiştir.

Bu durumda olan öğrencilerin yerleşecekleri okulları belirlemek üzere Nisan ayında il/ilçe milli eğitim müdürünün görevlendireceği müdür yardımcısı veya şube müdürünün başkanlığında, eğitim bölgesindeki okulların özelliklerine göre seçilen en çok beş okul müdüründen öğrenci yerleştirme komisyonu oluşturulur. Gerek görülmesi halinde görüşleri alınmak üzere kayıt alanı belirlenecek okul müdürü, ilgili yerleşim biriminin belediye başkanı, köy/mahalle muhtarları ile kamu kurum ve kuruluşlarının yetkililerinin de toplantıya davet edilebileceği ifade edilmiştir. Bu durumda komisyon, il/ilçe merkezlerindeki okulların fiziki kapasite ve ulaşım imkanlarını dikkate alarak öğrenci alınacak kayıt alanlarını belirler, e-okul sisteminin ilgili bölümüne işlenmek üzere okul müdürlüklerine gönderir ve ilan edilmesini sağlar, denilmiştir.

Yeni Kayıtlarla ilgili Madde 17'de (Değişik:RG-24/12/2008-27090) (Değişik Cümle: RG-21/7/2012-28360) İlkokul ve orta okullarda kayıt kabul işlemlerinin, ulusal adres veri tabanındaki öğrencinin ikamet adresi esas alınarak öğrenci yerleştirme komisyonunun belirlediği kayıt alanındaki okula e-okul sistemi üzerinden esas alınarak yapılacağı belirtilmiştir (mebk12.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar, 2012).

1.5. Problem

Çoğu öğrenci velisinin, okul öncesi eğitimi için okul tercihinin yapmış olmasına rağmen bir sonraki sene aynı okulda çocuğunu birinci sınıfa başlatmak yerine başka okul arayışlarına girdiği gözlemlenmiştir. MEB'in konuyla ilgili yönetmeliğinin Üçüncü Kısımındaki Kayıt- Kabul ve Devam'da da belirtildiği gibi

ilkokul ve orta okullarda kayıt kabul işlemleri, ulusal adres veri tabanındaki öğrencinin ikamet adresi esas alınarak öğrenci yerleştirme komisyonunun belirlediği kayıt alanındaki okula e-okul sistemi üzerinden yapılıyor

(mebk12.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar, 2012).

MEB'in ilkokula başlama yaşı gelmiş çocukları ulusal adres veri tabanından belirleyerek, adrese dayalı okul sistemine göre yerleştirme uygulamasına rağmen, öğrenci velileri öğrencisinin kayda düştüğü okulu değiştirmek ve istediği okula göndermek için çeşitli yollara başvurumaktadırlar. Bunu gerçekleştirebilmek için öğrencisinin veya tüm ailenin istedikleri okulun adres sisteminde bulunan bir akrabalarında veya o mahallede herhangi bir evde kaldıklarını ispatlamaları ve kaldıklarını iddia ettikleri evden veli üzerine bir fatura getirmeleri yeterlidir(<http://www.ekayitsorgulama.com>).

Velilerin bu yollara başvurması bir suç ve cezaları var. '*Adres Değişikliği Yapan Yandı*' başlığıyla verilen yazıda '*Adrese dayalı kayıt dönemine geçilmesinin ardından 2013-2014 öğretim yılının başlamasıyla, birlikte binlerce öğrenci okula uyum sağlaması ve fiziki ortama alışması için bir hafta öncesinden okula başladı. Aileleriyle birlikte okullarına gelen öğrenciler birlikte ders başı yaparken, bazı veliler okullarda kayıtlarının olmadığını derse girmeden önce öğrendi. Birçok veli çocuklarını istedikleri okula kayıt ettirebilmek için yaz döneminde adres değişikliği yaparken, nüfus müdürlüklerine giderek adres değişikliğini beyan ettirdi. Emniyet güçleri tarafından soruşturma kapsamında kontrol edildiğinde adreste oturmadığı tespit edilen çok sayıda veliye, yanlış beyan vermektten dolayı 842 TL ceza işlemi uygulanıp, adresten de kaydı düşürüldü. Bu uygulamayı bilmeyen ya da kontrolden haberi olmayan veliler, son kontrolleri yapan okul idareleri tarafından da kayıtları gerçekleştirilemedi.*' diye belirtilmiştir(<http://www.ekayitsorgulama.com>).

"Nakiller, Bakanlığın Bilgi İşlem Grup Başkanlığı Yönetim Bilgi Sistemleri Şubesinde elektronik ortamda kayıt altına alındığı ve log bilgileri tutulduğu için mevzuat dışı uygulama yapan okulların yöneticileri hakkında yasal işlem yapılacaktır. Velilerden herhangi bir ad altında zorunlu bağış talep edilmeyecek, tüm işlemler öğrencilerin T.C. Kimlik numaraları üzerinden yapılacak, kırtasiyecilik ve bürokrasiyi şaşırtıcı çalışmalar yapılmayacaktır"

(mebk12.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar, 2012).

Devlet çalışan ailelerin çocuklarına ise farklı bir uygulamada bulunarak, velilerin isterlerse işyerlerine yakın okullara götürebileceklerini belirtmiştir. “Çalışan anne babaların, çalıştıklarını belgelendirmeleri durumunda çocuklarının anne veya babadan birinin çalıştığı yere yakın okula; farklı okullarda öğrenim gören kardeşlerin ise birlikte öğrenim görecekleri okula nakilleri yapılabilir. Görev yeri değişen kamu görevlileri ile diğer vatandaşların adres değişiklikleri yıl boyunca olabilecek. Kesin kayıtlar yapılırken e-okul tarafından adres kontrolü yapıldığından, bir çocuk aday kayıt ekranında varsa ve adresi daha sonra değişmişse o okula kesin kayıt yapılamayacak. Diğer taraftan adresi bir okulun kayıt bölgesine taşınmış ancak o okulun aday kayıt ekranında görünmüyorsa çocuk bu okula aday kayıt ekle ekranından kayıt edilebilecek. Ayrıca veliden kira sözleşmesi, elektrik, su faturası, başış makbuzu gibi ek bir belge istenmeyecek.

Milli Eğitim Bakanlığı İlköğretim Kurumları Yönetmeliği'nin ilgili maddesi kapsamında sınıf mevcutları 35'i geçmeyecek şekilde kayıt alanı dışından öğrenci alınabilecek. Her ikisi de çalışan anne babaların çalıştıklarını belgelendirmeleri durumunda çocuklarının anne veya babadan birinin çalıştığı yere yakın okula, farklı okullarda öğrenim gören kardeşlerin birlikte öğrenim görecekleri okula, eğitim çalışanlarının görev yaptıkları okula çocuklarının nakilleri yapılabilir.”

(mebk12.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar, 2012).

Özel okullarla ilgili yapılan bir araştırmada, hazlihazırda çocuğu özel bir ilköğretim okulunda eğitim gören velilere, ilköğretim mezuniyetinden sonra çocuklarının hangi tür okula devam edeceği sorulmuştur. Özel Türk İlköğretim Okulu velilerinin yaklaşık yarısı (%48) çocuklarının aynı okulun lisesine devam edeceğini söylemişlerdir. Buna sebep olarak da “genel olarak iyi bir okul” olduğunu belirtmişlerdir. Özel Vakıf İlköğretim Okulunda öğrencisi bulunan velilerin büyük çoğunluğu (%71), ilköğretim mezuniyetinden sonra da çocuklarının aynı okulun lisesine devam edeceğini belirtmektedirler. Genel olarak incelendiğinde ise ilköğretim velilerinin yarısı (%49) çocuklarının aynı okulun lisesine devam edeceğini ifade etmişlerdir (Özel Okul Eğitiminde Beklentiler Araştırması/Mevcut Veliler/Mayıs 2000, s.40).

Resmi ilkokulların anasınıfına devam eden çocukların aynı okulun birinci sınıfına dikkat çekecek oranda kayıt yaptırmadığı gözlemlenmektedir. Uygulanan kayıt sisteminde öğrenci okul öncesi eğitimi için ulusal adres veri tabanına girmemekte, veli öğrencisini istediği okul öncesi eğitim kurumuna gönderebilmektedir. Bu hak velilere tanınmış ve kolaylıklar gösteriliyorken, özel okullarda, konuyla ilgili yapılan araştırmalar da okul devamlılığını onaylarken, “Veliler birinci sınıf tercihlerini neden öğrencilerinin okulöncesini tamamladığı kurumdan yana kullanmıyorlar?” sorusu ortaya çıkmaktadır.

1.6. Araştırmanın Amacı

İlkokul müdürlerinin okullarındaki okul öncesi öğrencilerinin birinci sınıfa başlamada aynı okulu tercih etme veya etmemelerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu amacı gerçekleştirmek için aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır:

1. İlkokul müdürlerinin okulöncesi eğitimi hakkındaki düşünceleri nelerdir?
2. İlkokul müdürlerinin okullarında ve çevresinde okulöncesi eğitiminin yaygınlaşması için yaptıkları çalışmalar nelerdir?
3. İlkokul müdürlerinin özel günler için okulöncesi öğretmenlerinin ve çocuklarının bu törenlerde görev alması hakkındaki düşünceleri nelerdir?
4. İlkokul müdürleri daha önce herhangi bir okulöncesi kurumuna ziyarette bulundular mı? Bu ziyaret hakkındaki gözlemleri ve düşünceleri nelerdir?
5. İlkokul müdürlerine göre okulöncesi öğrencisinin birinci sınıfa başlamada aynı okulu tercih etmesindeki önemli unsurlar nelerdir? Bunların farklılık gösterdiğini düşünmekte midir?
6. İlkokul müdürlerine göre okulöncesi öğrencilerinin birinci sınıfa aynı kurumda başlamalarını desteklemede öğretmenlerin de katkısı olabilir mi? Bunun için yaptıkları çalışmalar var mı?
7. İlkokul müdürlerine göre okul öncesi öğrencisi velisinin ilkokula başlamada devam ettiği kurumdan başka bir okul tercih etmesindeki etmenler nelerdir?

1.7. Araştırmanın Önemi

Çocuk, dünyaya gerekli tüm bilgi ve becerilerle gelmez. Zihinsel, bedensel, duygusal sosyal gelişme ve olgunlaşma sürecinde, çocuğa yeni deneyimler edineceği

öğrenme olanakları sağlamak, çocuğun gelecekteki başarısı için önemlidir (Ünal, 2000, s.29).

Bu önemli gelişim alanını uygun bir okulöncesi eğitimi ortamı bulunan kurumda geçiren çocuğun, o okuldan alınarak başka bir okulda, tanıdık bir sınıf arkadaşının ya da öğretmenin olmadığı bir ortamda birinci sınıfa alıştırılmaya çalışılması çocuğun gelişimi ve okula uyumu açısından problem oluşturduğu düşünülmektedir. Bu araştırma, çocuğuna yaşanabilecek tüm bu zorluklara rağmen okul değişikliği yaptıran velilerin aynı okulu tercih etmeme nedenlerinin belirlenmesi ve okul yönetimi tarafından dikkate alınarak düzenlemelere gidilmesi açısından önem taşımaktadır.

1.8. Varsayımlar

Araştırmaya katılan müdürler, soruları gönüllü ve samimi olarak yanıtlamışlardır.

1.9. Sınırlıklar

Bu araştırma 2013-2014 akademik yılında, İstanbul ili Kartal, Maltepe, Pendik ilçelerindeki resmi ilkokul müdürlerinden görüşme yapılanların aktardıkları ile sınırlıdır.

1.10. Tanımlar ve Kısaltmalar

Okul Öncesi Öğretmeni: 0-6 yaş çocuklarının tüm gelişim alanlarını ve özelliklerini tanıyan, plan ve uygulama yapabilen, mesleki alanda araç - gereç kullanma konusunda yeterli insan ilişkileri ve iletişim, problem çözme, çocukları tanıma teknikleri, organizasyon yapma bilgi ve becerisine sahip kişidir. Ayrıca, teknolojik gelişmeleri izlemesi, çocuk hastalıkları ve sağlığı konusunda bilgili

olması, özel eğitim gerektiren çocukların bakım ve eğitimine yardım edebilmesi, programlı ve yaratıcı olması gereklidir.

M: İlk Okul Müdürü

BÖLÜM II

YÖNTEM

2.1. Araştırmanın Modeli

Bu çalışma nitel bir araştırmadır. Nitel araştırma, gözlem, görüşme ve doküman incelemesi gibi nitel yöntemlerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal bir ortamda gerçekçi bir biçimde ortaya konmasına yönelik bir sürecin izlendiği araştırmalar olarak tanımlanmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2008, s. 39).

Nitel araştırmalarda en çok kullanılan veri toplama aracı görüşmedir. Stewart ve Cash (1985) görüşmeyi, “önceden belirlenmiş ve ciddi bir amaç için yapılan, soru sorma ve yanıtlama tarzına dayalı karşılıklı ve etkileşimli bir iletişim süreci” olarak tanımlamaktadır (Akt. Yıldırım ve Şimşek, 2008, s. 119). Yarı yapılandırılmış görüşme sırasında araştırmacı önceden hazırladığı soruları sorma ve bu sorular konusunda daha ayrıntılı bilgi alma amacıyla ek sorular sorma özgürlüğüne sahiptir (Yıldırım ve Şimşek, 2008, s. 122).

Okulöncesi eğitiminden sonra birinci sınıfa başlamada velilerin okul tercihlerinin neden değiştiği veya değişmediği hakkında resmi ilkokul yöneticilerinin görüşlerini yansıtan bu çalışma, görüşme modeli ile yapılmıştır (Karasar, 2009, s. 165).

Bu araştırmada görüşme türlerinden yarı-yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılmıştır.

2.2. Katılımcılar

Bu araştırmanın katılımcılarını İstanbul ili Kartal, Maltepe ve Pendik ilçelerinde bulunan ilkokullardaki müdürler oluşturmuştur. Araştırma için görüşülecek müdürleri, Pendik ilçesindeki 58 okuldan 10, Maltepe ilçesindeki 31

okuldan 5 ve Kartal ilçesindeki 23 okuldan 4 müdür oluşturmaktadır. Toplam olarak randevu alınabilen 19 ilkokul müdürü ile görüşme yapılmıştır.

2.3. Veri Toplama Araçları

Araştırma verilerinin toplanması, yarı-yapılandırılmış görüşme tekniği ile gerçekleştirilmiştir. Bu amaçla araştırmacı tarafından bir görüşme formu ilgili literatür taranarak geliştirilmiştir. Veri toplama aracında yer alan sorular için uzman görüşleri alınarak son şekli verilmiştir:

1. İlkokul müdürlerinin okul öncesi eğitimi hakkındaki düşünceleri nelerdir?
2. İlkokul müdürlerinin okullarında ve çevresinde okulöncesi eğitiminin yaygınlaşması için yaptıkları çalışmalar nelerdir?
3. İlkokul müdürlerinin özel günler için, okul öncesi öğretmenlerinin ve çocuklarının bu törenlerde görev alması hakkındaki düşünceleri nelerdir? Törenlere katılımlarını gerekli buluyorlar mı?
4. İlkokul müdürleri daha önce herhangi bir okul öncesi kurumuna ziyarette bulundular mı? Bu ziyaret hakkındaki gözlemleri ve düşünceleri nelerdir?
5. İlkokul müdürlerine göre okul öncesi öğrencisinin birinci sınıfa başlamada aynı okulu tercih etmesindeki önemli unsurlar nelerdir? Bunların farklılık gösterdiğini düşünmekte midir?
6. İlkokul müdürlerine göre okul öncesi öğrencilerinin birinci sınıfa aynı kurumda başlamalarını desteklemede öğretmenlerin de katkısı olabilir mi? Bunun için yaptıkları çalışmalar var mı?
7. İlkokul müdürlerine göre okul öncesi öğrencisi velisinin ilkokula başlamada devam ettiği kurumdaki başka bir okul tercih etmesindeki etmenler nelerdir?

2.3.1. Görüşme Kılavuzu

Görüşmeler başlatılmadan önce görüşmeci tarafından hangi soruların hangi sırayla sorulacağı ve soruların sorulması sırasında ne kadar detaya inilebileceği gibi ilkelerin belirtildiği yazılı bir görüşme kılavuzu hazırlanmıştır. Görüşme kılavuzu, görüşmecinin kaynak kişi ile karşılaştığı anda başlayan ve ayrıldığında sona eren görevlerini, değişen ayrıntılarda içeren bir belgedir (Karasar, 2009, s. 169).

Görüşme kılavuzunda, araştırmacının kendisini nasıl tanıtacağı, amacını nasıl açıklayacağı, görüşülen yönetici ve öğretmenlerden beklentilerinin neler olduğu, hangi soruların nasıl ve hangi sırada sorulacağı, kayıt işleminin nasıl yürütüleceği, görüşmenin nasıl sonuçlandırılacağı yer almıştır. Bu amaçla, araştırmacı kendisinin Maltepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı'na bağlı olarak "Eğitim Yönetimi ve Denetimi" Programında Yüksek Lisans öğrencisi olduğunu ve bu araştırmada elde edilecek verilerin Yüksek Lisans tezinin verilerini oluşturacağını belirtmiştir.

2.3.2. Görüşme İlkeleri

İlkokul müdürlerine araştırmacı tarafından hazırlanan sözleşme verilmiş, okuduktan sonra gönüllü olarak araştırmaya katılmayı kabul ederlerse sözleşmeyi imzalamaları istenmiştir. Ayrıca, ilkokul müdürlerinin görüş ve önerilerini açık, anlaşılır, gerçekten düşündüklerini çekinmeden samimi olarak aktarmalarının çok önemli olduğu da belirtilmiştir.

Görüşmelerin tamamı araştırmacı tarafından ve birebir olarak yapılmıştır. Araştırmacı yapacağı her görüşme öncesinde, görüşeceği ilkokul müdürlerine araştırmanın, okul öncesi öğrencilerinin birinci sınıfa başlamada kendi okulunu tercih etme veya etmeme nedenlerini araştırmaya yönelik olduğunu açıklamıştır.

Araştırmacı görüşme yapacağı ilkokul müdürlerine, görüşme sırasında akıcılığın bozulmaması, görüşme sonuçlarının daha ayrıntılı değerlendirilebilmesi ve söylediklerinin eksiksiz kaydedilebilmesi için görüşmeler sırasında ses kayıt cihazı kullanılarak görüşmelerin kayıt edileceğini belirtmiştir. Ayrıca bu kayıtların ve dökümlerinin güvenilirlik çalışması yapacak olan uzman dışında hiç kimse tarafından dinlenmeyeceğini veya okunmayacağını ifade etmiştir.

Araştırmacı, soruların kendisi tarafından sorulacağını belirterek, istenirse sorunun birkaç kez okunabileceğini, sorular yeterince açık değilse açıklama yapılmasını istemekten çekinilmemesi gerektiğini ifade etmiştir.

2.4. Verilerin Çözümlemesi

Verilerin çözömlenmesinde betimsel araştırma yapılmıştır. Önemli olan var olanı değiştirmeye kalkmadan gözlemleyebilmektir. Tıp vb. alanlardaki “vak’a” tanıma ve geriye dönük (retrospektif) araştırmalar ile çeşitli alanlardaki tarihsel, betimsel, kitaplık vb. adlarla anılan araştırmaların hepsi, temelde birer tarama araştırmasıdır (Karasar, 2009, s.77). Bu tür analizlerde elde edilen veriler, önce sistematik ve açık bir biçimde betimlenmiştir. Daha sonra bu betimlemeler açıklanıp ve yorumlanmıştır. Sebep-sonuç ilişkileri irdelenerek sonuçlara ulaşılmıştır.

2.5. Süre ve Maliyet

Araştırma verileri 11.11.2013- 23.12.2013 tarihler arası toplanmıştır. Görüşmeler müdürlerin uygun zamanına göre planlanmıştır. Araştırmaya katılan ilkokul müdürleriyle görüşmek için telefonla aranarak randevu alınmıştır. Her görüşmeye aynı kıyafetle gidilmeye, aynı davranışlarda bulunulmaya özen gösterilmiştir. Görüşme sırasında görüşme formu, görüşme kılavuzu, sözleşme, ses kayıt cihazı ve kalem kullanılmıştır. Görüşmeler 10 dakika ile 25 dakika arasında gerçekleştirilmiştir.

BÖLÜM III

BULGULAR

Araştırmacı, ilkokul müdürleri ile gerçekleştirdiği görüşmelerini tamamladıktan sonra, kayıtların dökümü aşamasına geçmiştir. Görüşme sırasında araştırmacı tarafından yapılan ses kayıtlarının, hiçbir değişiklik yapılmadan aynen görüşme formuna dökümü yapılmış, her ilkokul müdürü için ayrı bir görüşme formu kullanılmıştır. Böylece yazılı hale getirilen görüşmelerin tamamı tek tek okunarak değerlendirilmiştir. Yapılan bu değerlendirme sonucunda, verilen yanıtlar gruplandırılmıştır. Böylece araştırmanın sorularına ve bu soruların yanıtlarını kapsayacak şekilde kategoriler oluşturulmuştur.

3.1. İlkokul Müdürlerinin Verdiği Yanıtlara İlişkin Bulgular

3.1.1. “İlkokul müdürlerinin okul öncesi eğitimi hakkındaki düşünceleri nelerdir?” Sorusuna İlişkin Bulgular

İlkokul müdürlerine ilk olarak “İlkokul müdürlerinin okul öncesi eğitimi hakkındaki düşünceleri nelerdir?” sorusu sorulmuştur. Alınan yanıtlar, frekans ve yüzdelik dağılımları tablo 3.1.1’de görülmektedir.

Tablo 3.1.1.

İlkokul müdürlerinin okul öncesi eğitimi hakkındaki düşünceleri

Yanıtlar	f	%
A- Okul öncesi eğitimi eğitimin olmazsa olmazlarından. Çocuğun akademik başarısı okul öncesinde aldığı eğitimle doğrudan ilişkilidir. Okul öncesi eğitimin daha da yaygınlaştırılması lazım.	7	36,84
B- Çocuklar okul öncesi eğitimi almak için erken yaşta okul öncesi kurumlarına başlamalı. Ne kadar erken yaşta başlarsa o kadar iyi.	2	10,52
C- Okul öncesi eğitim zorunlu olmalı ve devlet desteğiyle, ücretsiz yapılmalı.	5	26,32
D- Okul öncesi eğitimi alan çocukların birinci sınıfa başladıklarında ve üst sınıflara devam ettiklerinde akranlarından önde olduğu görülüyor.	5	26,32
Görüşler Toplamı	19	100

Tablo 3.1.1.'de görüldüğü gibi, görüşme yapılan müdürlerden 7 tanesi (M.1,M.7,M.8,M.14,M.15,M.17,M.18) okul öncesinin, eğitimin olmazsa olmazlarından olduğunu ve çocuğun ileriye dönük akademik başarısının bu dönemde aldığı eğitimle doğrudan ilişkili olduğunu ve yaygınlaştırılması gerektiğini; 2 tanesi (M.3,M.5) çocukların bu eğitimi ne kadar erken alırlarsa o kadar iyi olacağını; 5 tanesi (M.4,M.10,M.11,M.13,M.16) okul öncesi eğitimin zorunlu ve devlet desteğiyle, ücretsiz yapılması gerektiğini; 5 tanesi ise (M.2,M.6,M.9,M.12,M.19) okul öncesi eğitimi alan çocukların üst sınıflara devamında akranlarından önde olduğunun görüldüğünü ifade etmişlerdir.

Katılımcılardan M.1 “Okul öncesi eğitimi eğitimin olmazsa olmazlarından. Çocuğun akademik başarısının büyük bir oranı okul öncesinde aldığı becerilerle doğrudan ilişkilidir. Yapılan inceleme ve araştırmalarda akademik eğitim gören bireylerin %80'inden fazlası okul öncesi eğitimini alan kişilerden oluşmuştur. Amacı çocuğun psikomotor, sosyal,zihinsel, el becerilerine, kas becerilerine yönelik çalışmalar yapılması lazım. Oyunla iş bir arada yürüdüğü

zaman farkına varmadan çocuk gelişimini sağlamış oluyor.” şeklinde yanıt vermiştir.

M.3 “Okul öncesi eğitim için bakanlığımızın görüşünü biz de paylaşıyoruz. Tüm öğrencilerimizin erken yaşta okula başlaması gelecek eğitimleri açısından bizim için önemli olduğunu düşünüyoruz. Ne kadar erken başlarsa o kadar iyi olacağını, çocuklarımız için iyi olacağını düşünüyorum. Amacı çocuklara hayata hazırlamak diyelim. Eğitime hazırlamak, ilk okula hazırlamak. Diğer arkadaşlarıyla sosyal bir ortam oluşmasını sağlamak olabilir. Biraz düşününce biraz daha şeyler gelebilir aklıma ama birden sorunca ilk aklıma gelenler bunlar.” demiştir.

M.5 “Dolayısıyla ana sınıftan gelenle gelmeyen öğrenci arasında hemen daha ilk bakışta gözlemlenen davranış farklılıkları var. O çocuk nereye geldim, diye şaşkın şaşkın bakarken, öbür çocuk, ne yapacağız, ne boyayacağız, işte tuvalete şöyle gidilir, efendim temizlik böyle yapılır, beslenme şöyle yapılır, arkadaşlarla oyun böyle oynanır... Bir çok konuda donanımlı ve alt yapılı geliyor çocuk birinci sınıfa. Dolayısıyla öğretmenler o kadar onlarla uğraşmıyor. Diğerlerini onların seviyesine getirmek için uzun bir çaba ve gayret harcıyorlar. Ana sınıfı bence Türkiye’de ciddiye alınmalı ve mecburi olmalı. Bütün çocuklar birinci sınıfa gelmeden, ilk okula kaydolmadan önce, öncesinde, bir back round olarak okul öncesi eğitimi almalı, diye düşünüyorum.” diye ifade etmiştir.

M.6 “Okul öncesi eğitim ilköğretim okullarında, özellikle ilkokullarda bizi çok rahatlatan, öğrencilerin alışmasını sağlayan iyi bir bölüm. Yalnız son müfredatta bunun mecburi olmaması tabi biraz sıkıntı yarattı. Veliler üzerinde de sıkıntı yarattı. Onun haricinde bu öğrencilerin gelip burada çünkü birinci sınıfa geçtikleri an o çocuklardan biz çok memnunuz. Öğretmenlerimiz de çok memnun. Bizler de veliler de çok memnun kalıyorlar. Ama okul öncesine gitmeyen öğrencinin birinci sınıfa gelmesinde iki, üç ay bir sıkıntı çekiyoruz.” ifade etmiştir.

M.7 “Ya okul öncesi eğitimi gerekli. Olması gereken bir eğitim olarak düşünüyorum, ben. Yani çok gerekli. Bu eğitimi mutlaka her öğrencinin alması gereken bir eğitim basamağı, diye düşünüyorum.” şeklinde yanıt vermiştir.

M.14 “Evet. Okul öncesi eğitim, okula ilk adım. Anneden babadan ayrılışın ilk, temel basamağı. Okulda ailenin dışında yabancı birileriyle ilk defa çocuğun temas ettiği yerdir. Başkalarıyla bir şeyleri paylaşmanın, el becerisi kazanmanın,

türkçeyi güzel konuşmanın ilk basamağı okul öncesi eğitimidir. Daha da yaygınlaştırılması lazım. Osmanlı Dönemi'nde sübyan mektepleri vardı ve eğitim yaşı dörttü. Daha da geriye çekilebilir.” şeklinde ifade etmiştir..

M.15 “*Okul öncesi eğitim bence anne eğitiminden sonraki en önemli eğitim okul öncesi eğitimidir. Öğrencinin bütün eğitim hayatı boyunca göreceği eğitim ve öğretim bilgilerinin kalitesini okul öncesinden alır.”* şeklinde yanıt vermiştir.

M.19 “*Ana sınıfını ilk okula hazırlamak, sosyal becerilerini geliştirmek. Okula uyum konusunda sıkıntı yaşamamsını sağlamak. Okula yönelik olumlu algı oluşturmak.Bence çok önemli. Ana sınıfından gelen çocuğun kesinlikle hazırbulunmuşluk durumu daha yüksek oluyor. Psikomotor becerileri, sosyal becerileri diğer çocuklardan farklı oluyor. Oryantasyon dönemi rahat geçiyor bu çocukların. Bir okula gelecek birinci sınıf kayıtlarını daha kaliteli yaptığını düşünüyorum. Bir nevi okulun vitrini olduğunu düşünüyorum. Ne kadar iyi çocuk gelirse oraya o okuldaki çıktılar da o kadar güzel oluyor.”* ifade etmiştir.

3.1.2. “İlkokul müdürlerinin okullarında ve çevresinde okulöncesi eğitiminin yaygınlaşması için yaptıkları çalışmalar nelerdir? ” Sorusuna İlişkin Bulgular

İlkokul müdürlerine ikinci olarak “İlkokul müdürlerinin okullarında ve çevresinde okulöncesi eğitiminin yaygınlaşması için yaptıkları çalışmalar nelerdir?” sorusu sorulmuştur. Alınan yanıtlar, frekans ve yüzdelik dağılımları tablo 3.1.2’de görülmektedir.

Tablo 3.1.2.
İlkokul müdürlerinin okullarında ve çevresinde okulöncesi eğitiminin yaygınlaşması için yaptıkları çalışmalar

Yanıtlar	f	%
A- Pek bir şey yapmıyoruz, imkanlar kısıtlı.	5	26,32
B- Her sene başında, velilerimize seminerler veriyoruz	3	15,79
C- Çok fazla şey yapmamıza gerek yok, civarda okul öncesi ile ilgili oturmuş bir anlayış hakim.	4	21,05
D- Sergilerle, yıl sonu ve 23 Nisan gösterileri ile, afişler asarak tanıtımımızı yapmaya çalışıyoruz.	4	21,05
E- Okul öncesi kurumlarımızın fiziksel şartlarını ve donanımlarını iyileştirerek öğrenci kazanmaya çalışıyoruz.	3	15,79
Görüşler Toplamı	19	100

Tablo 3.1.2.'de görüldüğü gibi, görüşme yapılan müdürlerden 5 tanesi (M.3, M.6, M.7, M.10, M.11) okul öncesi eğitimin okullarında ve çevrelerinde yaygınlaştırılması için imkanlar kısıtlı olduğundan, pek bir şey yapamadıklarını; 3 tanesi (M.2, M.15, M.16) her eğitim öğretim yılı başında velilere seminer verdiklerini; 4 tanesi (M.4, M.5, M.13, M.17) okulları çevresinde tanındığı için çok fazla şey yapmaya gerek duymadıklarını; 4 tanesi (M.8, M.9, M.14, M.18) sergi, yıl sonu ve 23 Nisan gösterileri, afiş gibi görsellerle tanıtım yaptıklarını; 3 tanesi ise (M.1, M.12, M.19) okullarının okul öncesi kısımlarında fiziksel şartlarda ve donanımlarda yenileme yaparak öğrenci kazanmaya çalıştıklarını ifade etmişlerdir.

Katılımcılardan M.1 " Okul öncesi eğitimin okulumuzda yaygınlaşması için ben geldiğimde dört yıl oldu geleli, geldiğimde tek sınıflı, bir köşeye itilmiş, gariban bir durumdaydı. Şu andaki, ilk işim olarak geldiğimde beş derslikli, modern mutfağı, tuvaletleriyle, tüm donanımıyla kapasiteyi 20 öğrenciden 100 öğrenciye çıkardım. 150 öğrenciye yetebilecek kadar... Bölgenin sosyoekonomik durumu zayıf olduğu için yeterince öğrenci bulmakta zorlanıyoruz. Ancak devlet politikası olarak benimsenir,

zorunlu hale getirilirse ücretsiz olarak, bu çocukların ihtiyaçları karşılanırsa özellikle okul öncesi eğitimini alamayan ailelerin çocukları da bundan faydalanır. Bunun %100 olumlu olacağına inanıyorum.” şeklinde yanıt vermiştir.

M.2 “Okul öncesi eğitimin okulumuzda yaygınlaştırılması için yerel yönetimlerle birlikte, velilere yönelik, okul öncesinin önemine dair, her eğitim öğretim yılının başında, yetkili kişilerle, okulumuz salonunda seminer veriyoruz.” İfade etmiştir.

M.5 “Şimdi bizim aslında normalde üç tane sınıfımız var. 120 öğrenci kapasiteliyiz biz. Fakat gerçekten herkes mecburi olsa bu 200’ü geçer. Yani bizim ana sınıfına alacağımız, okul öncesi eğitime alacağımız çocuk 200’ün üstüne çıkar. Fakat şu anda bize ücretli bir eğitim, ayda 100 TL aidat verdiğimiz için. Bu ücreti vermek istemeyen veliler, dolayısıyla direk birinci sınıfa getiriyor. Yani yarısı getiriyor, yarısı getirmiyor. Bizim birinci sınıf öğrencilerimizin yarısı ana sınıfına gelmiş, yarısı gelmemiş. Bizim şu an üç sınıfımız ve sabahçı öğleci olmak üzere altı grubumuz var. Yani üç dersliğimiz var altı sınıfımız var. Ama talep çoğalırsa, diyelim ki mecburi oldu. Ben kurumumda gereken tedbirleri alırım. Talebi karşılayacak sınıfları açarım. Bölümleri açarım. Yani şu anda talebi karşıladığım için sınıf açmayı düşünmüyorum. Bana gelen talebi ben arzımla çakışıyor. Şu an ihtiyacı karşılıyorum. Ama biliyorsunuz, yasa çıktı, zorunlu oldu, pilot uygulamalar başladı. Belki birkaç sene içerisinde bu şeye döner. Belki önümüzdeki sene zorunluya dönecek. 48 ayı dolduran herkes ana sınıfına getirmek zorunda olacak. O zaman ben devletten de yani bizim üstümüzdeki bürokrasilerden de bize muhtemelen bize maddi yardımda bulunacaklar. O yardımları alıp gerekli tedbirleri alırım. Ama şu an için bir tedbir alma ihtiyacında değilim.” şeklinde yanıtlanmıştır.

M.6 “Yaygınlaştırılması için açıkçası biz pek bir şey yapamıyoruz. Şundan dolayı yapamıyoruz; valiliğin açıkladığı ücretler var. Şimdi vatandaşımıza bu ücretleri söylediğimiz zaman standart bir ücret istiyorlar aylık, ister istemez vatandaşımız ücretsiz olması talepleri fazla olduğundan, biz de ücretsiz alamadığımızdan, yönetmelik gereği normal birinci sınıfa başlayacak öğrencinin ancak %25’ini alabiliyoruz. Bir de tabi ki ilk zamanlamada bu okul öncesi eğitimde okullarda iyi bir planlama yapılmadığı için yer sıkıntısı da çekiyoruz. Ha bunu için alt katı komple boşalttırdık bu sene. Komple ana sınıfına ayırdık. Şu anda o

kapasiteyi iki katına da çıkartabiliriz ama gel gelelim ki ücret yönünden alamıyoruz o zaman. Maddi imkansızlıklardan dolayı çalışmalar yapılamıyor. Kesinlikle yaygınlaştırılabilir.” şeklinde yanıt vermiştir.

M.8 *“Yani şöyle ki çevremizde bir algı var, okul öncesiyle ilgili. Biz yakın okullar olduğumuz için, yan taraftaki okulda da yani orada daha kalabalık bir grup. Biz de afiş hazırlatıp, okullar açılmadan önce, kayıtlarımız başlamıştır, diye. O şekilde bir bilgilendirme yaptık. Şimdi ana sınıfı olduğu için belli bir yaş grubunu alabiliyoruz. Daha küçük yaş grupları için soranlar oluyor. Kartal’daki iki tane küçük yaş grubunu alan okulla yani bize yakın daha doğrusu, devlete bağlı, ona yönlendirmeler yapıyoruz. Veli bilgilendirmeleri yapıyoruz yazın bolca.” diye ifade etmiştir.*

M.9 *“Şimdi tabi bizim burada yıl sonu etkinliklerimiz çok büyük reklam oluyor. Tabi ki bu da bir yerde öğretmenlerin istek ve arzularına bağlı. Tabi biraz şey de oluyor, anne babalara da külfet getiriyor. Ama insanlar evlatlarını bir sahnede, bir işte verilmiş bir rol üstlenmesine bayılıyorlar. Hoşlarına gidiyor. Çok hoşlarına gidiyor. Zaten anne baba da çocuklarından hep bir şey görmek ister. Ana sınıflarında da öğretmenler görevlerini çok zevkle yapan insanlar olduğu zaman çok zengin oluyor bu gösteriler. Çocuk bir çok şeyler kazanmış oluyor.” şeklinde yanıt vermiştir.*

M.12 *“Burada ilk geldiğimiz yıl 57 öğrenci vardı. Bunu yaygınlaştırmak istedik. Hatta bizim projemizdi. Bunun için önce okulda temizlik ve güvenli bir ortamın olup olmadığını kontrol ettik. Bunun için önlemler aldık ve bu kanaate vardık. Daha sonra donanım işte bilgisayar, mutfak araç gereçleri, tuvaletlerin bakımları sonra sınıf içinde öğrencilerin kullandığı oyuncak vb. donanımları sağladık. Öğretmen eksiği vardı, onu giderdik. Çevredeki velilere de okul öncesi eğitimin önemli olduğunu vurguladık. Gelen velilerle görüşmelerimizde işte göndersem mi, göndermesem mi, diyen velilere; ne kadar önemli olduğunu ve çocukta ne gibi değişiklikler meydana getirdiğini anlattık. Dolayısıyla da 80 olan kontenjanımızın üzerinde şu anda eğitim veriyoruz.” düşüncelerini belirtmiştir.*

M.13 *“Bununla ilgili şimdi bizim okulumuzun olduğu bölge düşünüldüğü zaman, oturmuş bir mahalle. Dolayısıyla da oturmuş bir mahallede olmasından dolayı aileler bu durumun bilincindedir. Yani ne demek istiyorum? Bizim eğitim*

kurumu olarak çevremizde dolaşıp da hadi çocuklarınızı okula gönderin, dememize gerek kalmadan, eğitime çok yakın, kendilerini ilişkili hisseden aileler zaten daha haziran ayında, kayıtlar başlamadan, okullara geliyorlar ve çocuklarını ana sınıflarına kaydettirmek istiyorlar. Bu konuda kendi okulumuz için bir şey yapmıyoruz. Zaten kontenjanımızı da aşıyoruz, kayıtlı alakalı.” şeklinde yanıt vermiştir.

3.1.3. “İlkokul müdürlerinin özel günler için, okul öncesi öğretmenlerinin ve çocuklarının bu törenlerde görev alması hakkındaki düşünceleri nelerdir? Törenlere katılımlarını gerekli buluyorlar mı?” Sorusuna İlişkin Bulgular

İlkokul müdürlerine üçüncü olarak ‘İlkokul müdürlerinin özel günler için, okul öncesi öğretmenlerinin ve çocuklarının bu törenlerde görev alması hakkındaki düşünceleri nelerdir? Törenlere katılımlarını gerekli buluyorlar mı?’ sorusu sorulmuştur. Alınan yanıtlar, frekans ve yüzdelik dağılımları tablo 3.1.3’de görülmektedir.

Tablo 3.1.3.

İlkokul müdürlerinin özel günler için, okul öncesi öğretmenlerinin ve çocuklarının bu törenlerde görev alması hakkındaki düşünceleri, törenlere katılımlarını gerekli bulup bulmadıkları

Yanıtlar	f	%
A- Evet, kesinlikle katılmalılar.	13	68,42
B- Katılmalılar ama gösterilerde abartıya kaçılmamalı.	6	31,58
Görüşler Toplamı	19	100

Tablo 3.1.3.’de görüldüğü gibi, görüşme yapılan müdürlerden 13 tanesi (M.1, M.3, M.4, M.5, M.6, M.8, M.9, M.10, M.13, M.14, M.16, M.18, M.19) okul öncesi öğrencilerinin ve öğretmenlerinin özel günlere ve törenlere kesinlikle katılması gerektiğini; 6 tanesi ise (M.2, M.7, M.11, M.12, M.15, M.17) öğrencilerinin ve

öğretmenlerinin özel günlere ve törenlere katılmalarını ama bu gösterilerde abartıya kaçılmaması gerektiğini ifade etmişlerdir.

Katılımcılardan M.3 “*Böyle okullarda, yani salon sıkıntısı yaşayanlarda sene sonu gösterileri daha önemli oluyor. Dışarıda yer kiralyoruz. Tüm kesme-boyama çalışmalarını ve dans faaliyetlerini sergiliyoruz. Okul öncesi çocuklarına 23 nisan yaptırمام. Çünkü okul bahçesi ve öğrenciler buna müsait değil. Hazırlıkları boşa gidiyor.*” şeklinde yanıt vermiştir.

M.5 “*Şimdi törenler, kutlamalar eğitimin en önemli parçasıdır. milli bayramlar, dini bayramlar, belirli gün ve haftalar, işte öğretmenlere yönelik, annelere yönelik; öğretmenler günü, anneler günü, babalar günü, efendim cumhuriyetimizin çok önemli günleri... Bunlara katılmak, o törenin niçin yapıldığını, daha küçük yaşlardan itibaren bu çocuklarda böyle bir bilinç geliştirmek bence çok gerekli. Eğitimin en temel parçası. Ya bunu bir angarya görmemek lazım. Buna eğitim bir parçası hatta hedefi görmek lazım. Bizim büyük resimdeki hedefimiz iyi vatandaş yetiştirmek, değil mi? Toplum olarak iyi vatandaş, kanunlara ana yasaya uyan, üreten, düşünen, demokratik, haklarını kullanan, hak ve hürriyetlerini bilen vatandaş. Bunu daha küçük yaşlardan itibaren, çocuğun bu sistemi, bu toplumu, bu yapıyı algılayabilmesi için bunun göstergeleri olan bu kutlamalara, bu törenlere, bu yapılara daha küçük yaşlardan itibaren katılması lazım. Nitekim bizim okulumuzdaki uygulamalarda anneler günü atlanmaz, 23 Nisan atlanmaz, işte belirli gün ve haftalar atlanmaz. Mesela bir orman haftasında çocukları götürdük ağaç diktirdik, anasınıfına. Anneler gününde bütün sınıflar program yaptı. 23 Nisan’da bütün sınıflar halk oyunlarıyla 23 Nisan’a katıldı, geçmişte, yakın zamanı söylüyorum. Özel günleri eğitimin bir parçası olarak görüyoruz ve mutlaka bu öğretmenlerimiz de bu konuda elinden geleni yapıyorlar, çalışıyorlar, gerekli görüyoruz.” diye ifade etmiştir.*

M.6 “*Kesinlikle katılmalı. Çocuğun sosyalleşmesi için o yaştan başlatıp, öğrenim gördüğü yıllar içinde her bir aktiviteye mutlaka katılması taraftarıyım. O konuda da çük büyük destek veriyorum, öğretmenlerime de.*” şeklinde yanıt vermiştir.

M.7 “*Yani mutlaka hepsine olmasa da özel günlere. Mesela anneler gününe. 23 nisan törenleri gibi yaşlarına uygun bazı törenlere katılmalarına ama her bayramda da olmaları gerekli değil.*” şeklinde yanıtlamıştır.

M.10 “*Kesinlikle olmalıdır. Aileleri de özendirecektir, diye düşünüyorum buraya gelinmesinde.*” şeklinde yanıt vermiştir.

M.12 “*Hani bu törenleri görüyorum bazen abartıya kaçtıklarını da fark ettim. Bizim düşüncemiz abartıya kaçılmaması, sade olması. Şu amaçla yani öğrenci ile veli arasındaki bağı taze tutacak etkinlikler daha etkili oluyor. Çok abartılı, öğrenciyi çok fazla yoran, amacını aştığını görüyoruz. O yüzden ne kadar bu törenler sade ve sıcak ortamda olursa o kadar başarılı. Ayrıca çok çok farklı, abartılı olması da bence bir başarı elde etmiyor.*” demiştir.

M.16 “*Kesinlikle katılmalılar. Çünkü velilerin bu konuda beklentileri var. Hem çocukların özel yeteneklerinin çıkarılması konusunda da inşa sağlıyor. Okulumuzda 23 Nisan törenleri çok yoğun şekilde kutlanıyor, kutlanmalı da. Okul öncesini de aynen bu şekilde aynen bu şekilde katılması gerektiğini, çok yoğun sosyal aktivitelere öncelik verilmesini hatta okulumuzda bir tane ayrıca çocukların sosyal becerilerini ortaya çıkaracak bir sınıf açılması taraftarıyım. İnşallah yapmaya çalışacağım.*” şeklinde yanıt vermiştir.

3.1.4. “İlkokul müdürleri daha önce herhangi bir okul öncesi kurumuna ziyarette bulundular mı? Bu ziyaret hakkındaki gözlemleri ve düşünceleri nelerdir?” Sorusuna İlişkin Bulgular

İlkokul müdürlerine dördüncü olarak “İlkokul müdürleri daha önce herhangi bir okul öncesi kurumuna ziyarette bulundular mı? Bu ziyaret hakkındaki gözlemleri ve düşünceleri nelerdir?” sorusu sorulmuştur. Alınan yanıtlar, frekans ve yüzdellik dağılımları tablo 3.1.4’te görülmektedir.

Tablo 3.1.4.

İlkokul müdürleri daha önce herhangi bir okul öncesi kurumuna ziyareti, bu ziyaret hakkındaki gözlem ve düşünceleri

Yanıtlar	f	%
A- Evet, bulundum. Birbirlerinden çok da farklı değiller.	5	26,31
B- Evet, bulundum. Çok farklı olanlar var.	13	68,42
C- Hayır, bulunmadım.	1	5,27
Görüşler Toplamı	19	100

Tablo 3.1.4.'te görüldüğü gibi, görüşme yapılan müdürlerden 5 tanesi (M.1, M.2, M.7, M.8, M.18) daha önce başka bir okul öncesi kurumuna ziyarette bulunduğunu fakat birbirlerinden çok da farklı olmadıklarını; 13 tanesi (M.3, M.4, M.5, M.6, M.9, M.10, M.11, M.12, M.13, M.15, M.16, M.17, M.19) daha önce başka bir okul öncesi kurumuna ziyarette bulunduğunu ve aralarında farklar olduğunu gözlemlediğini; 1 tanesi ise (M.14) daha önce çalıştığı okullardan başka hiçbir okul öncesi kurumuna ziyarette bulunmadığını ifade etmişlerdir.

Katılımcılardan M.4 “*Tabi işte. İşim gereği hem projeye yurt dışında bir çok okul gezdim, hem de yurt içinde. Az önceki soruda da bahsetmiştik. İngiltere’ye, İspanya’ya ve İsveç’e gittim. Oradaki okulları ve okul öncesini inceledikten sonra tamamen düşüncelerim değişti. Üstüne bütün öğrencilerin anasını ve okul öncesi eğitimi almaları gerektiğini ve hatta iki, üç yaşından itibaren olduğunu, olması gerektiğini düşünmeye başladım. Orda da eğitimlerin tamamen uzman öğretmenler tarafından yapıldığını gözlemledim. Tabi bahçeleri falan da eğitim için çok müsait. Mesela bir örnek vereyim; İsveç’te okul öncesi öğrencilerinin zaten etrafta duvarlar yok çitler var. Yani çit derken ağaç dikilmiş, öyle. İşte okulun bahçesini yaşa uygun hale getirmişler. Mesela tepeler yapmışlar, çocuklar için. Bir şey çok hoşuma gitti. Benzin pompası var, okul öncesi eğitimi yapılan bahçenin ortasında. Benzin pompası var, çocukların bisikletleri var, bisikletleriyle gidiyorlar, güya benzin alıyorlar, araçlarına. O kadar çok ayrıntıyı düşünmüşler ki... Odalar var odalarına gittik. İşte bir yerde bir tuhaf bir oda içerisinde bir tezgah, tezgahın üzerinde bayan kuaförlerinin bayanların saçlarını yıkadığı çukurlar var ya orada da var. Sonra*

başka bir oda... Ne olduğunu sorduk. Çocuk bezleme odası olduğunu söylediler. Kıyafetleri kurutma dolapları olduğunu söylediler. İşte bisikletlerini çocukların bisiklet koyma bahçesi, otopark yapmışlar. Bisikletlerini getiriyorlar orada park var tekerini koyuyor.” şeklinde yanıt vermiştir.

M.7 “Valla ben şöyle gözlemlerim. Benim torunlarım da başka bir okulun ana sınıflarında. Zaman zaman onlara gidiyorum. Orada görüyorum. Çok farklı bir şeyler görmüyorum yani. Donanım olarak, evet yani müfredatta belirtilen şeyler. Devlette kamuya ait bütün okulların bu müfredat doğrultusunda çocuklar eğitimlerini alıyorlar zaten.” demiştir.

M.9 “Yok çok okulları gezmişimdir ama çoğu yerde renk tonlarını beğenmemişimdir. Çok koyu renkler, insanın içini bunaltan renkler... halbuki bizim kurumlarımızda paralı eğitim yapılıyor. Az veya çok adam parasını veriyor. Çok daha sevgi dolu olmalı. Ben içeri girdiği zaman içim açılmalı. Renk insanın içini ısıtmalı, sıcak olmalı, heyecan verici renkler değil. Valla niye bunu tercih ediyorlar, bilemiyorum. Renkler ve zevkler tartışılmaz ama beni çok etkileyen bir olaydır. İçeri girdiğin zaman resmi kurum görüntüsü vermenin ne anlamı var? Bir çok okulu gezerim, ne yapmışlar, ne yapıyorlar? Ondan sonra gelir, muavinlerime söylerim. Bak falan yerde şöyle yapmışlar, diye.” şeklinde yanıt vermiştir.

M.10 “Yani okullardaki eğitimi çalıştığımız yerlerde gözlemlerde bulduk ama yeterli değil. Yeterli donanıma sahip değiller, çoğu devlet okulu o şekilde, diye düşünüyorum. Bizim okulumuz görüntü açısından daha güzel diye düşünüyorum. Donanımı da fena değil.” diye ifade etmiştir.

M.13 “Bulundum tabi ki ama. Şimdi her eğitim kurumunun farklı bir havası oluyor. Bu havalar da okul kültürü açısından müdüre bağlı. Okul nerde olursa olsun. Müdürün nasıl bir eğitim, nasıl bir yönetim anlayışı varsa kuruma yansıyor bu. Tabi müdürü hakkında bilgi sahibi olduğumuz okullara bakıyorsunuz pırıl pırıl. Okulda belli bir hedef doğrultusunda çalışmalar var, okulda çalışanlar eğitilmişler, kurum personeli aynı şekilde. Ancak eğitim noktasında düşünce farklılığı olan kişilerde ise devlet bizi buraya atamış, biz devletin verdiği yapıyı yapalım, gerisini düşünmeyelim anlayışında iseler, kuruma yansıyor zaten.” şeklinde yanıt vermiştir.

M.16 “Daha önce ana okullarını ziyarette buldum. Özellikle bağımsız olanlar beklentilerimin çok çok üstünde. Bütün imkanlar sosyal aktiviteler, sınıflar,

okul bazında, okulun çevresinde düzenleniyor. Gerçekten özel okul denecek kaliteye getirilmiş bağımsız devlet okulları gezdim. Bu konuda oradan örnekler alıyorum. Okulumda da uygulamaya çalışıyorum.” demiştir.

M.19 “*Bulundum. Bazı okulların çok yetersiz olduğunu düşünüyorum, araç gereç açısından. Teknolojik donanımlarının yetersiz olduğunu düşünüyorum. Bence ana sınıfı okul bahçesi içerisinde ayrı bir alanda olmalı. Yani bahçesinin olduğu, yeterli alanın bulunduğu ayrı bir yerde olmalı.*” şeklinde yanıt vermiştir.

3.1.5. “İlkokul müdürlerine göre okul öncesi öğrencisinin birinci sınıfa başlamada aynı okulu tercih etmesindeki önemli unsurlar nelerdir? Bunların farklılık gösterdiğini düşünmekte midir? ” Sorusuna İlişkin Bulgular

İlkokul müdürlerine beşinci olarak “İlkokul müdürlerine göre okul öncesi öğrencisinin birinci sınıfa başlamada aynı okulu tercih etmesindeki önemli unsurlar nelerdir? Bunların farklılık gösterdiğini düşünmekte midir?” sorusu sorulmuştur. Alınan yanıtlar, frekans ve yüzdelik dağılımları tablo 3.1.5’te görülmektedir.

Tablo 3.1.5.

İlkokul müdürlerine göre okul öncesi öğrencisinin birinci sınıfa başlamada aynı okulu tercih etmesindeki önemli unsurlar

Yanıtlar	f	%
A- Aynı okulu tercih etmeli. Tanıdığı ortamda bulunması psikolojisi açısından olumludur. Uyum sorunu yaşamaz.	13	68,42
B- Aynı okula gitmesi önemli değil. Önemli olan iyi bir öğretmende eğitim almasıdır. Okulun değiştirmesi onu etkilemez.	6	31,58
Görüşler Toplamı	19	100

Tablo 3.1.5.'te görüldüğü gibi, görüşme yapılan müdürlerden 13 tanesi (M.1, M.2, M.3, M.5, M.6, M.7, M.12, M.13, M.14, M.15, M.16, M.18, M.19) okul öncesi öğrencisinin birinci sınıfta da aynı okula devam etmesi çok önemli. Tanıdığı ortamda bulunması psikolojisi açısından olumludur. Uyum sorunu yaşamaz; 6 tanesi ise (M.4,M.8, M.9, M.10, M.11, M.17) okul öncesi öğrencisinin birinci sınıfta da aynı okula devam etmesi önemli değil. Önemli olan iyi bir öğretmende eğitim almasıdır. Okulunun değişmesi onu etkilemez, diye ifade etmişlerdir.

Katılımcılardan M.2 “Okul öncesi çocuğunun birinci sınıfa da orada devam etmesi kurumun eğitim kalitesi için çok önemli. Birinci sınıfa başlayacak tüm öğrencilerin ana sınıfına gelmesi gerekir. Bu başarıyı arttırır. Veliler okul öncesi kurumuna yakın diye gönderiyor. Sonra maddi durumu iyi olduğu için servis tutup hoop daha güzel okula gönderiyor.” şeklinde yanıt vermiştir.

M.3 “Şimdi birinci sınıfta okula alışma dönemimiz var bizim. Bakanlığımız bir hafta önceden başlatıyor birinci sınıfa öğrencileri. Diğer öğrencilerden bir hafta önce başlatıyor. Neden? Bu oryantasyon programı yapılıyor. Diğer öğrenciler olmadan, sadece kendilerininmiş gibi yapsınlar diye. Tabi ama bu bir hafta yeterli bir süre değil tabi ki. İmkansızlıklar yüzünden bir hafta yapıyoruz. Yani bunu bir ay yapsa öğrenci çok daha hazır bir şekilde öğrenci okuluna başlayabilir. İşte ana sınıfını aynı sınıfta okumuş öğrenciler bunu bir sene yaşamış oluyorlar. Yani bu MEB'in imkansızlıklar nedeniyle bir haftada yapmış olduğu şeyi onlar bir sene yapmış oluyorlar. O 'bizim okulumuz' duygusu, aidiyet duygusu oluşmuş oluyor, öğrencilerde. O yüzden genelde %90'ı aynı okula devam etmek ister. Yani başka bir problem yoksa, bir yere taşınmayacaklarsa, o okulun kapasitesine girebiliyorsa yani o okulun kontenjanına girebiliyorsa, aynı okulda devam etmek ister. %10'dur başka okullara gidenler. O da işte şeyden kaynaklanır. Her okulun bir kayıt bölgesi vardır. O kayır bölgesinin dışından öğrenci alamaz birinci sınıfa. Ama sınıflarında böyle bir şey yok. Ana sınıflarında her öğrenci istediği okula gider. O yüzden de veliler kendi okulunun ana sınıfı bölümlerini seçerken, dediğim gibi fiziki yapısına baktıktan sonra da ikinci baktıkları da bu olur yani birinci sınıfa da burada devam edecek. Alışsın, burada devam etsin. Aynı zaten, fiziki şartları aynıysa diğer okulla, o okulu tercih ederler.” demiştir.

M.6 “*Son yıllarda anlaşılmayacak bir durum var. Velilerimiz bu eğitimi açıkçası profesyonellerden daha iyi bildiklerini zannettikleri için, açıkça söyleyeyim, sonra pişman oluyorlar. Gerçi olduğum yerlerde %5 haricinde fire vermem. Taşınma, iş değişikliği dolayısıyla gidilmeler haricinde genelde benim ana sınıftaki öğrencim benim okuluma gelir. O kendi arkadaşlarım da dahil söylediğim şey şudur; ana sınıfını nerde okursa oranın havasını alıyor. Bir de emek veriyoruz anasınıfına alıştırıyoruz. Başka bir ortama geliyor, onun da anlamı yok, çocuk orada da bocalıyor. Çünkü burada sınıfta, iki tane ana sınıfta olan arkadaşını görse uyum sıkıntısı hiç kalmıyor. Ama gittiği yerde göremediği için aynı uyum sıkıntısını yine bir süre yaşıyor. %100 yanlış tercihte bulunuyor veliler, çocukları götürerek. Ben hayat felsefesi olarak da herkes kendi işini yapmalı. Her toplantıda da bunu söylüyorum. Bizim burada hiç alttan almanın da bir anlamı yok. Mütevazilik göstermenin de bir anlamı yok. Ben o çoğu velimin yaşı kadar bu işe emek vermişim. Bu yaşta üşenmedim kırk yaşından sonra yüksek lisans yaptım, eğitim öğretimden. Yani kendimi yenilemeyi seviyorum. Mesleğimde hakim olmak için. ama her ne hikmetse herhangi bir meslekteki velim, dikkat ediyorum ki benden daha iyi bildiğini iddia edebiliyor. Burada bir çatışma var.*” şeklinde ifade etmiştir..

M.8 “*Şimdi şöyle çocuğun bir yatkınlığı olduğu için devam etmesi tabii hani birinci sınıf korkusunu ya da endişesini azaltır, diye düşünüyorum. Zaten bir yıldır geldiği okul. Girip çıkıyor bu binaya aşına. O açıdan gelmesi kolaylık. Ama diğer taraftan da velileri de haklı buluyorum. Çünkü ilk okulda öğretmen çok önemli. Yani gerçekten tavsiyeyle ya da tanıdığı başka bir okula çok iyi bir öğretmen varsa. Çünkü okuldan çok öğretmen önemlidir. Velilerin bu tercihinde de saygı duyulmalıdır, diye düşünüyorum.*” şeklinde yanıt vermiştir.

M.10 “*Ben o konuyu pek de önemsemiyorum. Sadece ana sınıfına gitmesi önemli, diye düşünüyorum. Çünkü aynı öğretmene devam etmeyeceği, başka öğretmenlere de gideceği için o kadar da önemli olduğunu düşünmüyorum. Gidebilir, diye düşünüyorum. İstedığı okula göndersin. Yeter ki önce ana sınıfına gitsin.*” diye yanıt vermiştir.

M.12 “*Şimdi mevzuatta şöyle bir şey var. Bir okul öncesi sınıfına kaydetmek için adres beyanı, kayıt bölgesi diye bir sınırlama yok. Kayıt bölgesi dışında da ana sınıfına kayıt yaptırılabilir. Ama birinci sınıfta o kayıt bölgesi gereği... yani veli*

bu okulu tercih etmeyebiliyor. Öğretmen bazlı oluyor. Duyduğu ya da bildiği öğretmen burada ana sınıfını okutuyor. Başka yerde de bildiği birinci sınıf öğretmeni var, takip etmiştir, onu tercih ediyor. Açıkçası veliler okul değil de öğretmen tercihi yapıyor. Şimdi ben bunu bu okulda gördüm. Bilmiyorum, Maltepe'ye özgü bir şey mi? Aynı okula devam etmeleri önemli aslında. Veli kendisinin isteklerini dile getiriyor da çocuğa kimse sormuyor. Çocuğa bakarsan o da bildiği, renklerini bildiği, suratlarını tanıdığı insanların ortamında olmayı tercih eder. Yani pedagoji, çocuk gelişimi bunu gerektirir. Yani şey de olabilir. Çocuğun sevmediği, beğenmediği ortam da açığa çıkabilir. Mesela aynı okula devam etse bu daha rahat gözlemlenebilir. Ama denemek için başka yere, denemek için oradan başka bir yere gitmek de bir çok şeyi kaybettirir.’’ şeklinde yanıt vermiştir.

M.14 *“Doğru. Burada devam etmesinin daha faydalı olacağını düşünüyorum. Çünkü o yaşlarda çocuğun arkadaşı çok önemli. Öğretmeni çok önemli. Onun için çocuğun psikolojisinde bir bozukluk oluşmaması için, bir travma yaşamaması için kendi arkadaşlarından ayrılmaması için aynı okulda devam etmesinin daha faydalı olacağını düşünüyorum.”* demiştir.

M.15 *“Kesinlikle okulu çevresel anlamada okulu tanınması, öğretmenlere sima olarak aşına olması, bina yapısını bilmesi büyük önem taşır. Öğrenci kendini güven içerisinde hisseder. Daha çabuk adapte olur. Bu da derslerine yansır.”* şeklinde yanıt vermiştir.

M.19 *“Tanıdığı, bildiği bir ortam. Kendi ana sınıfındaki arkadaşlarla devam ederse, aynı sınıfta olmasa bile yan sınıfta bir çok arkadaşı olabileceği için çocuğun uyum dönemi daha kısa sürer. O kuruma daha çabuk adapte olabilir. Uyum problemi daha az yaşar, okul korkusu olan çocuklar için. yabancılaşma olmaz. Güvende hisseder, evi gibi.”* diye cevaplamıştır.

3.1.6. “İlkokul müdürlerine göre okul öncesi öğrencilerinin birinci sınıfa aynı kurumda başlamalarını desteklemede öğretmenlerin de katkısı olabilir mi? Bunun için yaptıkları çalışmalar var mı?” Sorusuna İlişkin Bulgular

İlkokul müdürlerine altıncı olarak “İlkokul müdürlerine göre okul öncesi öğrencilerinin birinci sınıfa aynı kurumda başlamalarını desteklemede öğretmenlerin

de katkısı olabilir mi? Bunun için yaptıkları çalışmalar var mı?’’ sorusu sorulmuştur. Alınan yanıtlar, frekans ve yüzdelik dağılımları tablo 3.1.6’da görülmektedir.

Tablo 3.1.6.

İlkokul müdürlerine göre okul öncesi öğrencilerinin birinci sınıfa aynı kurumda başlamalarını desteklemede öğretmenlerin de katkısı, bunun için yaptıkları çalışmalar

Yanıtlar	f	%
A- Katkısı olabilir. Ama yaptığımız bir çalışma yok.	11	57,89
B- Katkısı olabilir. Okul öncesi öğretmenleri tavsiye edebilir. Okuldaki gelişmeleri, çalışmalarını aktararak ilgi sağlayabilir.	5	26,32
C- Katkısı olabileceğini düşünmüyorum.	3	15,79
Görüşler Toplamı	19	100

Tablo 3.1.6.’da görüldüğü gibi, görüşme yapılan müdürlerden 11 tanesi (M.2, M.3, M.4, M.5, M.8, M.9, M.10, M.15, M.16, M.18, M.19) öğrencilerin aynı kuruma devam etmelerini desteklemede okul öncesi öğretmenlerinin de katkısı olabilir ama yaptığımız bir çalışma yok; 5 tanesi (M.1, M.7, M.11, M.12, M.13) öğrencilerin aynı kuruma devam etmelerini desteklemede okul öncesi öğretmenlerinin de katkısı olabilir. Tavsiyeyle yönlendirmeler yapabilirler veya okuldaki gelişimleri, değişimleri aktararak dikkat çekebilirler; 3 tanesi ise (M.6, M.14, M.17) öğrencilerin aynı kuruma devam etmelerini desteklemede okul öncesi öğretmenlerinin katkısı olamayacağını düşünüyorum, diye ifade etmişlerdir.

Katılımcılardan M.1 “*Elbette ki. Özellikle ana okulu öğretmeni çocukların kendi okulundan birinci sınıfa geçmesi yönünde öğretmenleri teşvik ediyorlar. O çocuklara öğretmen öneriyorlar, veliye öğretmen öneriyorlar. Birinci sınıf öğretmenleri genelde mezun edenler geliyor. Bazıları ara sınıfları alıyorlar. Birinci sınıflar üç beş sınıfa geçmiyor, birinci sınıfa dönecek öğretmen sayısı. O açıdan sadece çevrede tanınmış, isim yapmış, iyi öğretmen modunda olan öğretmenler bu*

alana giriyor. O da kimler var, hangi velileri kapabilirim şeyine giren öğretmenler oluyor ama idare olarak biz bunlara çoğunlukla fırsat vermiyoruz. Bizim bölgede öyle bir tanıtım yapmıyorlar öğretmenler ama geldiğim okulda seneye birinci sınıf okutacak öğretmenler seneye kiminle karşılaşacağım, diye araştırıyorlar, meraktan da olsa çaktırmadan geziyorlardı.” şeklinde yanıt vermiştir.

M.2 “*Öğretmenlerin de katkısı olabileceğini düşünüyorum. Ama özellikle yaptığımız bir çalışma yok.”* demiştir.

M.7 “*Yani tabi düşünüyorum ama özellikle yaptığımız bir çalışma yok. Yani öğretmenler soran olursa okulumuzu tavsiye ediyor. Bunun dışında pek de bir şey yok.”* diye cevaplamıştır.

M.11 “*Yani tabi ki var. Gelen her veliye okul öncesi öğrencisi olup olmadığını sormuyoruz. Okulumuza kayıt yaptırmaya gelen tüm velilere işte öğretmenlerimizin kalıcı ve başarılı öğretmenler olduğunu, okulun imkanlarının iyi olduğunu söylemek yöntemiyle velilerin okulda kalmasını, başka okullara gitmemesini sağlamaya çalışıyoruz. Bunda tabi bizim yaptığımız kadar, okul öncesi öğretmenlerinin de okuldaki değişimi, kadroyu, başka yerlere gitmelerine gerek kalmadığını kendi velilerine defalarca söylemesi lazım. En iyi okul, en yakın okul, en tanıdık, en bilinen okul en iyi okuldur. Uzağa bir öğrenciyi verirsiniz ama öğretmen ne yapıyor, ne ediyor, bilemezsiniz. Ama yakındaki okulda her zaman eliniz çocuğun üstündedir. Her dakika gelip görmek, kontrol etmek şansına sahip olursunuz. Bu şekilde velileri bilinçlendirmek lazım.”* şeklinde yanıt vermiştir.

M.12 “*Açıkçası öğretmenlerin, ana sınıfı öğretmenlerinin tavırlarının katkısı olabilir. Okulu iyi anlatabilirlerse, işte okuldaki uygulamaları, okuldaki gelişmeleri velilere iyi anlatabilirlerse bu devam sağlanabilir. Ama mevzuat gereği onlardan böyle bir şey isteyemiyoruz. Okul idareleri velilerle çok sık görüşüyor. Özellikle okul öncesi velileri okul idareleriyle çok çok sık görüşür. Okul idarelerine daha çok iş düşüyor. Okul idareleri okulu anlatabilirlerse ki zaten gerçek göz okul idaresi gözüyle, öğretmen sınıf bazlı ama okul idaresi okul bazlı anlatabilir. O okul idareleri velilerle o diyalogu güçlü tutarlarsa yani bu büyük kazanımlar getirir.”* şeklinde ifade etmiştir.

M.13 “*Tabi. Öğretmenlerin de katkısı var, olabilir. Şöyle ki şimdi kişi bilmediğinin cahilidir, derler. Bazı bildiler vardır ki bu bilgiler çok basit olmasına rağmen, karşınızdakine iletmeyince karşınızdaki o bilgiden mahrum kalıyor. Bu kayıtlı alakalı da çok önemli bir bilgi. Şöyle ki öğretmen arkadaşlarımızla biz diyoruz ki, velileriniz birinci sınıfa da devam etmek istiyorlarsa, okulumuzda, öncesinde muhakkak bir görüşelim, isimlerini not edelim, bölge dışından olanlar için. kontenjanımız kaldığı zaman biz ana sınıftan devam eden velilerimizle dolduralım. Ancak öğretmen arkadaşlarımız bu bilgiyi ne derece velilerine yansıtıyorlarsa velilerimiz bu bilgiden haberdar oluyorlar. Onun için öğretmen arkadaşlarımızın uygulamamızda önemli bir yeri var.*” demiştir.

M.14 “*Öğretmenlerin katkısı olacağını düşünmüyorum. Biliyorsun, biz merkezi yönetimle yönetiliyoruz. Tamamen her şey üstten geliyor ve mevzuata bağlı olarak geliyor. Bizim bir etkimiz yok. Yani eğitim çalışanlarının yönetimde söz hakkı yok. Bu kesin yani.*” şeklinde yanıt vermiştir.

M.17 “*Hayır bunun için bir teşviğe gerek yok. Bizim velilerimiz evleri yakın olduğu için bizim okulumuzda devam ediyorlar. Zaten havuz sistemi olduğu için genelde herkes mahallesinin olduğu okula gönderiyor. Zaten veli anasınıfına birinci sınıfa da bu okulda gelecekse gönderiyor. Veli yakınlığı açısından tercih yapıyor, öğretmenleri iyi olduğu için şu için bu için değil.*” şeklinde cevaplamıştır.

M.18 “*Yaptığımız bir çalışma yok. Ama bu benim projelerimden biri onu da burada açıklayayım. Örneğin ana sınıfında okuyup gelecek yıl birinci sınıfa kaydolacak çocuğa gelecek yıl birinci sınıfı okutacak öğretmenler, son haftalarda belirli aralıklarla girip, kendini tanıtabilir. Gelecek yıl ana sınıfını okutacak öğretmenler ana sınıfını ziyaret edip birkaç saat vakit geçirebilir.*” şeklinde yanıt vermiştir.

3.1.7. “İlkokul müdürlerine göre okul öncesi öğrencisi velisinin ilkokula başlamada devam ettiği kurumdan başka bir okul tercih etmesindeki etmenler nelerdir?” Sorusuna İlişkin Bulgular

İlkokul müdürlerine son olarak “İlkokul müdürlerine göre okul öncesi öğrencisi velisinin ilkokula başlamada devam ettiği kurumdan başka bir okul tercih

etmesindeki etmenler nelerdir?” sorusu sorulmuştur. Alınan yanıtlar, frekans ve yüzdelik dağılımları tablo 3.1.7’de görülmektedir.

Tablo 3.1.7.

İlkokul müdürlerine göre okul öncesi öğrencisi velisinin ilkokula başlamada devam ettiği kurumdan başka bir okul tercih etmesindeki etmenler

Yanıtlar	f	%
A- Veli ilk okul kısmındaki eğitim kadrosunu beğenmiyordur.	7	36,84
B- Veli okula güven duymuyor, sunduğu şartları beğenmiyordur.	7	36,84
C- Tanıdık, eş, dost başka yeri tavsiye ediyordur.	1	5,26
D- Veli iş yerine okul tercih ediyordur.	1	5,26
E- Veli bildiği, tanıdığı başka okuldaki öğretmeni tercih ediyordur.	3	15,80
Görüşler Toplamı	19	100

3.1.7.’de görüldüğü gibi, görüşme yapılan müdürlerden 7 tanesi (M.1, M.6, M.11, M.14, M.15, M.16, M.17) veli öğrenciyi başka okula ilk okul kısmındaki eğitim kadrosunu beğenmediği için götürür; 7 tanesi (M.2, M.5, M.10, M.12, M.13, M.18, M.19) veli okula güven duymadığı, okulun sunduğu şartları beğenmediği için öğrencisini götürür; 1 tanesi (M.3) veliyi tanıdıkları başka okullara yönlendirir; 1 tanesi (M.4) veliler iş yerine yakın okullar tercih eder; 3 tanesi (M.7, M.8, M.9) ise velinin bildiği, tanıdığı başka okulda öğretmen varsa onu tercih eder, diye ifade etmişlerdir.

Katılımcılardan M.1 “*Eğitim kadrosu. Sonra donanım, teknik donanımı. Çocuğunu göndereceği okulun acaba alt yapısı, iletişim araçları... Projeksiyonundan tutun da bilgisayarına kadar, veriliyor mu? Ana sınıfı biraz daha yakın istiyor veli. Özellikle çocuk küçük olduğu için.kolayca, sık sık gidip gelebileceği okulu seçebiliyor. Bir de orada kapalı bir ortam var özellikle tek öğretmen ilgileniyor. Ama ilk okula geçtiği zaman çevre genişliyor. Güven duyması*

lazım, velinin, gönderdiği okula. Biliyorsunuz, anneler özellikle çocuklar küçükken onu aşırı derecede koruyucu, kollayıcıdır. Çok evhamlıdır. Çocuk büyüdükçe annenin evhamı da azalır. Çevreye, okul çevresine ve okul kuramına güven duyması lazım. Güvensizlik ve ulaşım problemleri sebeplerdir. Mesela merkezdeki bir çok anaokulunda yer bulamıyor veliler. Yer bulamadığı için de başka okullara götürmek zorunda kalıyor. Orası bitince de mecbur yine dönüyor kendi okuluna.” şeklinde yanıt vermiştir.

M.2 “Okuldaki düzen, disiplin ve öğretmen sürekliliği tercih nedenleri olabilir. Öğretmen çok sık değişmemeli.” şeklinde ifade etmiştir.

M.4 “Tabi veliye engel koyamıyorsun. Birinci sınıfa da çocuk aynı kurumda devam etmeli. Ama yine de insanlara engel koyamıyorsun, engelleyemiyorsun. Gidiyor işte. İş yeri orada, arabasıyla gelecek, o gelecek, o götürecektir, derken... Veli için öyle tercihler de oluyor yani. Sadece öğretmen seçimiyle kaynaklanmıyor. Misal hemen o tarafta bir iş yeri var. İş yerinde çalışıyor ama başka mahallede oturuyor. Gelirken, giderken götürürüm, diye düşünüyor. Hem daha rahat okula da gider gelirim arada, diyor. Onun için engelleyemezsiniz yani onu.” diye cevaplamıştır.

M.6 “Okulun öğretmenlerine güven sorunu yaşıyor olabilir. Ama dediğim gibi zaten veliler çok bildiklerini zannettiklerinden çoğu zaman yanlış tercihlerde bulunuyorlar. Bizim okulumuzda böyle bir sorun yok fakat gidilen okullarda problem bu olabilir diye düşünüyorum.” şeklinde yanıt vermiştir.

M.7 “Yani okul seçiyor veli. Tabi ama öğretmen de seçiyor. Tanıdığı, bildiği öğretmen varsa, alıp oraya götürüyor, çocuğu yani.” demiştir.

M.8 “Tamamen öğretmendir, nedeni. Öğretmen tercihinde bulunduğu için okul değiştirir.” şeklinde yanıt vermiştir.

M.9 “Yani öğretmen nasılsa çocuk öyle şekilleniyor. Çocuk dört yıl o öğretmenle beraber olacak. Beş parmağın beşi bir değil, öğretmenler de öyle. İster istemez vatandaş çocukla ilgilenecek, onu dokuyacak kişiyi arıyor, ona bir şey diyemezsin yani.” şeklinde ifade etmiştir.

M.12 “Niçin acaba başka bir okula götürüyor? Şimdi bizde giden oluyor, okul öncesinde okutup da. Hatta okul öncesi için burayı tercih etmiş bir aile vardı, gazeteci bir aile. Çok okul gezmişti, özel okul dahil. En temiz ortamı burada

görmüştü. Ve buraya kaydetti. Ama ilköğretime başlarken başka bir okulu tercih etti. Babasıyla görüşüyorum. Hani niye böyle bir şey yaptınız? Şimdi önce okul bahçesinin küçük olduğunu gazeteci gözüyle anlatmıştı. Ana sınıfı için halletmiştik ama okul bahçesinin küçük olması ve öğrenci sayısının çok olması onu endişelendirmişti. Daha makul sınıflarda okuması için başka okula götürdüğünü söylemişti. Bir başka veli de başka bir okulu tercih ederken, işine yakın bir okula götürme hakları olduğu için. yani kayıt bölgesi bizim okulda ama o işine yakın bir okula, getirip götürmesinde kolaylık olsun diye. Sebepler değişiyor aslında ama hiçbirinde şöyle bir şey görmedim aslında; bu okul benim çocuğuma göre değil, deyip de alıp çocuğunu götüren olmadı aslında.” diye cevaplamıştır.

M.18 *“Okula güvenmiyor demektir. Yani bunun başka şeyi yok. İlk okul kısmına güvenmediğini gösteriyor. Daha popüler, daha isim yapmış bir okula verebilir. Veya özel bir okula verebilir.”* şeklinde yanıt vermiştir.

M.19 *“Eğer çocuk ve veli okulda verilen hizmetten memnunsaydı, eğitim açısından olabilir, temizlik açısından olabilir, güvenlik açısından olabilir, akademik başarı açısından olabilir. En çok etkileyen bunlar olduğunu düşünüyorum. İdarecilerin tavrı, öğretmenler, temizlik yerindeyse veli zaten başka bir kuruma gitmeye çabalamaz ama değilse eğer ana okulunda bir takım eksikler gördüyse ve bunların düzeltilmesi için bir çaba görmediyse veli mutlaka başka okula gidecektir.”* şeklinde ifade etmiştir.

BÖLÜM IV

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

4.1. Sonuç

Katılımcılara ilkökul müdürlerinin, okul öncesi eğitimi hakkındaki görüşlerini ortaya çıkarmaya yönelik sorular sorulmuştur. Katılımcıların cevapları incelendiğinde aşağıdaki sonuçlar çıkarılabilir:

1. “İlkokul müdürlerine, okul öncesi eğitimi hakkındaki düşünceleriniz nelerdir?” sorusu sorulmuştur. Bu soruya ilkökul müdürlerinin %36,84’ü okul öncesi eğitiminin eğitimin olmazsa olmazlarından olduğunu, çocuğun akademik başarısının okul öncesinde aldığı eğitimle doğrudan ilişkili olduğunu ve okul öncesi eğitimin daha da yaygınlaştırılması gerektiğini cevabını vermiştir. %26,32’si okul öncesi eğitimin zorunlu olması ve devlet desteğiyle, ücretsiz yapılması gerektiğini ifade etmiştir. Bir diğer %26,32’lik kısım ise okul öncesi eğitimi alan çocukların birinci sınıfa başladıklarında ve üst sınıflara devam ettiklerinde akranlarından önde olduğunu gördüğünü söylemişlerdir. İlkokul müdürleri en çok çocukların okul öncesi eğitimi almasının mutlaka gerekli olduğunu çünkü bunun akademik başarıyı doğrudan etkilediğini ve okul öncesi eğitimin daha da yaygınlaştırılması gerektiğini düşünmektedirler.

2. “İlkokul müdürlerine okullarında ve çevresinde okulöncesi eğitiminin yaygınlaşması için yaptıkları çalışmalar nelerdir?” sorusu sorulmuştur. Bu soruya ilkökul müdürlerinin %26,32’si pek bir şey yapamadıklarını çünkü imkanlarının kısıtlı olduğu cevabını vermiştir. %15,79’unun her sene başında velilere seminer verdiğini, %21,05’inin çok fazla şey yapmalarına gerek olmadığını, civarda zaten okul öncesi ile ilgili oturmuş bir anlayışın hakim olduğunu belirtmişlerdir. Diğer

%21,05'i sergilerle, yıl sonu ve 23 Nisan gösterileriyle ve afişler asarak tanıtımlarını yapmaya çalıştıklarını, %15,79'u ise okul öncesi kurumlarının fiziksel şartlarını ve donanımlarını iyileştirerek öğrenci kazanmaya çalıştıklarını ifade etmişlerdir. İlkokul müdürleri en çok okul öncesi eğitimini okullarında ve çevresinde yaygınlaştırmak için, imkanların yetersizliği nedeniyle fazla bir şey yapamadıklarını belirtmişlerdir.

3. “İlkokul müdürlerine özel günler için, okul öncesi öğretmenlerinin ve çocuklarının bu törenlerde görev alması hakkındaki düşünceleri nelerdir? Törenlere katılımlarını gerekli buluyorlar mı?” sorusu sorulmuştur. Bu soruya ilkokul müdürlerinin %68,42'si evet, kesinlikle katılmaları gerektiği cevabını vermiştir. %31,58'i ise katılmaları ama gösterilerde abartıya kaçılmaması gerektiğini ifade etmişlerdir. İlkokul müdürlerinin büyük bir kısmı okul öncesi öğretmenlerinin ve çocuklarının özel günlere ve törenlere katılması gerektiğini düşünmektedirler.

4. “İlkokul müdürlerine daha önce herhangi bir okul öncesi kurumuna ziyarette bulundular mı? Bu ziyaret hakkındaki gözlemleri ve düşünceleri nelerdir?” sorusu sorulmuştur. Bu soruya ilkokul müdürlerinin %26,31'i evet, bulunduğunu ve birbirinden çok da farklı olmadığını düşündüğünü belirtmiştir. %68,42'si evet, bulunduğunu ve farklılıklar bulunanlar olduğunu, %5,27'si ise hayır bulunmadığını ifade etmiştir. İlkokul müdürleri en çok daha önce okul öncesi kurumlarına ziyarette bulduklarını ve bu okullar arasında farklılıklar olduğunu düşünmektedirler.

5. “İlkokul müdürlerine göre okul öncesi öğrencisinin birinci sınıfa başlamada aynı okulu tercih etmesindeki önemli unsurlar nelerdir? Bunların farklılık gösterdiğini düşünmekte midir?” sorusu sorulmuştur. Bu soruya ilkokul müdürlerinin %68,42'si aynı okulu tercih etmesi gerektiğini çünkü tanıdığı ortamda bulunmasının çocuğun psikolojisi açısından önemli olduğunu ve uyum sorunu yaşamayacağını düşündükleri cevabını vermiştir. %31,58'i ise aynı okula gitmesinin önemli olmadığını, önemli olanın iyi bir öğretmende eğitim alması ve okulunu değiştirmenin çocuğu etkilemeyeceğini ifade etmişlerdir. İlkokul müdürlerinin büyük çoğunluğu okul öncesi öğrencisinin birinci sınıfa başlamasında aynı okulu tercih etmesi gerektiğini çünkü tanıdığı ortamda bulunmasının çocuğun psikolojisi açısından önemli olduğunu ve uyum sorunu yaşamayacağını düşünmektedirler.

6. “İlkokul müdürlerine göre okul öncesi öğrencilerinin birinci sınıfa aynı kurumda başlamalarını desteklemede öğretmenlerin de katkısı olabilir mi? Bunun için yaptıkları çalışmalar var mı?” sorusu sorulmuştur. Bu soruya ilkokul müdürlerinin %57,89’u katkısının olabileceğini ama bununla ilgili yaptıkları bir çalışma olmadığını ifade etmiştir. Müdürlerin %26,32’si katkısının olabileceğini, okul öncesi öğretmenlerinin tavsiye edebileceklerini ve okuldaki gelişmeleri, çalışmaları aktararak ilgi çekebileceklerini düşünmektedir. %15,79’u ise katkısı olabileceğini düşünmediğini ifade etmişlerdir. İlkokul müdürlerinin yarısından fazlası okul öncesi öğrencisinin birinci sınıfa başlamalarını desteklemede öğretmenlerin de katkısı olabileceğini ama bunun için bir çalışma yapmadıklarını düşünmektedirler.

7. “İlkokul müdürlerine göre okul öncesi öğrencisi velisinin ilkokula başlamada devam ettiği kurumdan başka bir okul tercih etmesindeki etmenler nelerdir?” sorusu sorulmuştur. Bu soruya ilkokul müdürlerinin %36,84’ü velinin ilkokul kısmındaki eğitim kadrosunu beğenmiyor olabileceği cevabını vermiştir. Yine müdürlerin %36,84’ü velinin okula güven duymuyor, okulun sunduğu imkanları beğenmiyor olabileceğini düşünmektedir. %5,26’sı tanıdık, eş, dostun başka yeri tavsiye ettiği için gittiğini, %5,26’sı velinin iş yerine yakın okula çocuğunu götürdüğünü ifade etmiştir. İlkokul müdürlerinin %15,80’i velinin bildiği, tanıdığı başka okuldaki öğretmeni tercih ettiğini belirtmiştir. İlkokul müdürleri velinin ilk okul kısmındaki eğitim kadrosunu beğenmiyor olabileceğini ve velinin okula güven duymuyor, okulun sunduğu imkanları beğenmiyor olabileceğini söylemişlerdir.

4.2. Tartışma

Bu araştırmada ilkokul müdürleri okul öncesi eğitiminin eğitimin olmazsa olmazlarından olduğunu, çocuğun akademik başarısının okul öncesinde aldığı eğitimle doğrudan ilişkili olduğunu ve okul öncesi eğitimin daha da yaygınlaştırılması gerektiğini düşünmektedirler. Çocukların okul öncesi eğitimi almak için erken yaşta okul öncesi kurumlarına başlaması gerektiğini, ne kadar erken yaşta başlarsa o kadar iyi olacağını, okul öncesi eğitimin zorunlu olması ve devlet

desteğiyle, ücretsiz yapılması gerektiğini ifade etmektedirler. İlkokul m¼d¼rleri okul öncesi eğitimi alan çocukların birinci sınıfa başladıklarında ve üst sınıflara devam ettiklerinde akranlarından önde olduğunun gör¼ld¼đ¼n¼ düşünmektedirler. Berrin (2002), okul öncesi eğitimin 4-5 yaş çocuğunun sosyal gelişimine etkilerini belirlemek amacıyla, 162 çocuğun ve 12 öğretmenin katılımıyla gerçekleştirdiği “Okul Öncesi Eğitiminin 4-5 Yaş Çocuğunun Sosyal Gelişimine Etkileri Konusunda Öğretmen Görüşleri” adlı araştırmasında, anaokuluna devam eden 4-5 yaş çocuklarının sosyal gelişim düzeylerinin ortanın üstünde gelişmiş olduğunu bulmuştur. Öğretmenler, okul öncesi eğitimin çocuğun öncelikle sosyal gelişimine katkı sağladığı ve anaokullarında uygulanan programın sosyal davranışları kazandırmada etkili olduğu yönünde görüş birliğine varmışlarıdır. Araştırma sonuçları bu araştırmanın bulgularını desteklemektedir.

Gör¼ř¼len ilkokul m¼d¼rleri okul öncesi öğrencisinin birinci sınıfa başlamada aynı okulu tercih etmesi gerektiğini çünkü çocuğun tanıdığı ortamda bulunmasının psikolojisi açısından önemli olduğunu ve uyum sorunu yaşamayacağını düşünmektedirler. Duygu (2007), “İlköğretim Okulu Yöneticilerinin, Birinci Sınıf Öğretmenlerinin, Ana Sınıf Öğretmenlerinin ve Okul Öncesi Eğitim Almış Birinci Sınıf Öğrencilerinin Okul Öncesi Eğitimden İlköğretime Geçişte Yaşanan Uyum Sorunlarıyla İlgili Görüşleri” adlı araştırmasında, okul öncesi eğitim kurumu ile ilköğretim birinci sınıfın özellikleri ve öğretmen tutumları oldukça farklı olduğu sonucuna varmıştır. Araştırmasına göre, okul öncesi eğitimi almış çocuklar birinci sınıfın başında olduğu gibi sonunda da hala okul öncesi eğitimi almış olduğu kurumunu ve oradaki öğretmenini tercih ettiğini görmüştür. Ancak çalışmanın diğer boyutunda yönetici ve öğretmenlerin bu konuda yeterli bilgiye sahip olmadıkları ve/veya bu uyumsuzluğun farkında olmadıkları, farkında iseler çözüm bulmak için çaba sarf etmediklerini bulmuştur. Araştırma sonuçlarıyla bu araştırmanın bulguları farklılık göstermektedir. Bu farklılığın ilkokul m¼d¼rlerinin, okul öncesi öğrencisinin birinci sınıfa başlamasında aynı okulu tercih etmesi gerektiğini çünkü tanıdığı ortamda bulunmasının çocuğun psikolojisi açısından önemli olduğunu ve uyum sorunu yaşamayacağını düşünmemeleri, bu sebepten okul öncesi öğrencisinin ilkokulda da aynı okula devam etmesi için uğraş göstermediklerinden kaynaklandığı düşün¼lmektedir.

Bu araştırmada ilkokul m¼d¼rleri okul ¼ncesi eğitimi alan çocukların birinci sınıfa başladıklarında ve ¼st sınıflara devam ettiklerinde akranlarından ¼nde olduğunu d¼řünmektedirler. Zeynep (2012), ‘‘Okul ¼ncesi Eğitimin İlk ¼ğretim Birinci Sınıf ¼ğrencilerinin Okula Uyum ve T¼rke Dil Becerilerine Etkisinin incelenmesi’’ adlı araştırmasında okul ¼ncesi eğitimi alan ilkokul birinci sınıf çocuklarının, okula uyum d¼zeylerinin okul ¼ncesi eğitimi almayan çocuklara g¼re alt ¼leklerde ve toplamda daha iyi olduğu sonucuna ulaşmıştır. Okul ¼ncesi eğitimi alan çocukların, dinleme, konuşma, okuma, dikte ve yazma becerilerinin okul ¼ncesi eğitimi almayan çocuklardan daha y¼ksek olduğunu saptamıştır. Araştırma sonuçları bu araştırmanın bulgularını desteklemektedir.

G¼r¼řme yapılan ilkokul m¼d¼rleri okul ¼ncesi eğitimin okullarında ve çevresinde yaygınlaşması için pek bir Şey yapamadıklarını ¼nk¼ imkanlarının kısıtlı olduğunu ifade etmişlerdir. Eray(2012), ‘‘Okul Y¼neticilerinin Koçluk ¼zelliklerinin Okulun ¼ğrenen Organizasyon Olmasındaki Etkililik D¼zeyi’’ adlı araştırmasında okul y¼neticilerinin koçluk becerileri ile okulun ¼ğrenen organizasyon haline gelmesi arasında anlamlı bir ilişki olduğunu saptamıştır. Araştırma sonuçlarıyla bu araştırmanın bulguları farklılık g¼stermektedir. Bu farklılığın ilkokul m¼d¼rlerinin okullarında ve çevresinde okul ¼ncelerini yaygınlaştırmak için hiçbir Şey yapmadığından kaynaklandığı d¼ř¼n¼lebilir.

Bu araştırmada ilkokul m¼d¼rleri velinin ilk okul kısmındaki eğitim kadrosunu beğenmiyor olabileceğini ve velinin okula g¼ven duymuyor, okulun sunduğu imkanları beğenmiyor olabileceğini ifade etmişlerdir. Serpil(2012), ‘‘ ¼ğretmenlere ve Y¼neticilere G¼re İlk ¼ğretim Birinci Sınıf ¼ğretmenlerinin Genel Yeterlikleri Bakımından Değerlendirilmesi’’ adlı araştırmasında y¼neticilerin ve ¼ğretmenlerin 1. sınıfa başlayacak velilerin okul ve ¼ğretmen seçimine ilişkin telaş ve tedirginlikleri konusunda velilere hak verdikleri sonucuna ulaşmıştır. Velileri ¼ğretmen ve okul seçimindeki telaş ve tedirginleri konusunda haklı bulduklarını, ¼ğretmenlerin yetenekleri, kişilikleri, mesleki başarıları, okulların fiziki koşulları ve sunduğu imkânlar birbirinden çok farklı olduğunu d¼ř¼nd¼klerini saptamıştır. Araştırma sonuçları bu araştırmanın bulgularını desteklemektedir.

4.3. Öneriler

4.3.1. Uygulamaya Yönelik Öneriler

1. İlkokul müdürlerinin her yıl belli bir süre okul öncesi ile ilgili hizmet içi eğitimlere katılmaları zorunlu hale getirilebilir. Yapılacak olan seminer, hizmet içi eğitim ve toplantıların konularına ilişkin yıl içinde ilkokul müdürlerinden, bağımsız anaokulu müdürlerinden ve okul öncesi öğretmenlerinden görüşler alınabilir.

2. İlkokul müdürlerinin daha fazla okul öncesi ortamlarında bulunmaları ve hatta aktivite dersleri oluşturularak haftada birkaç saat zorunlu olarak, ek ders karşılığı bu derslere girmeleri ve çocuklarla ve velilerle yakın etkileşimde olmaları sağlanabilir.

3. Çocuğun okul öncesine gittiği okula devamını sağlamak amacıyla, okul yönetimlerince ailelere ilkokulda uygulanan program ve etkinlikler aktif olarak tanıtılmalı ve çeşitli etkinlikler düzenlenerek aileler bu konuda bilgilendirilmelidir.

4. Okul yöneticileri, velilerin ve öğrencilerin birinci sınıf öğretmenlerini daha iyi tanımaları, kaynaşmalarını ve tercih yapmalarını sağlamak amacıyla ders saati dışında çeşitli faaliyetler organize edebilir.

5. Okul yöneticileri yıl içinde çeşitli zamanlarda, okulun rehberlik servisi ile birlikte velileri bilgilendirmeye yönelik seminer çalışmalarını düzenleyebilirler.

6. Daha fazla öğrencinin okul öncesi eğitimi alabilmesi için okul ortamındaki anne-baba eğitim programları yaygınlaştırılmalıdır. Özellikle sosyo-ekonomik yönden geri olan bölgelerde, yaygınlaştırma çalışmalarına öncelik verilmelidir.

4.3.2. Araştırmacılara Yönelik Öneriler

1. Aynı araştırma farklı il ve ilçelerdeki okul müdürlerinin katılımıyla tekrarlanabilir.

2. Yönetici görüşlerinden farklı bakış açısı oluşturmak amacıyla, bu araştırma öğretmen ve öğrenci velilerinin katılımıyla da yapılabilir.

3. Bu araştırma nicel araştırmalarla da desteklenebilir.

KAYNAKÇA

- Akarsu, F., (1983). *Okul Eğitimi ile Temel Eğitim Arasındaki İlişki. Okul Öncesi Eğitimi ve Sorunları*. Ankara:T.E.D. Yayınları.
- Akman, B., Üstün, E., ve Güler, T., (2003). 6 Yaş Çocuklarının Bilim Süreçlerini Kullanma Yetenekleri. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 24.
- Aksoy, A., (1994). *Okulöncesi Eğitim Kurumlarında Yönetim*. Ankara:Gazi Üniversitesi Mesleki Eğitim Fakültesi Yayınları.
- Akyüz, Y., (1997). *Türk Eğitim Tarihi (Başlangıçtan 1997'ye)*. Genişletilmiş Altıncı Baskı. İstanbul: Kültür Üniversitesi Yayınları.
- Albayrak, H., (2000). *Okuma-yazma Eğitiminde Hazırlık Çalışmaları. Selçuk Üniversitesi Anaokulu/Anasınıfı Öğretmeni El Kitabı*. İstanbul:Ya-Pa Yayıncılık.
- Alıç, M., (1997). İnsan İlişkileri Yaklaşımının Eğitim Yönetimine Etkisi. *Eğitim Yönetimi Dergisi*(2).
- Altınköprü, T., (2001). *Çocuğun Başarısı Nasıl Sağlanır*. İstanbul: Hayat Yayıncılık.
- Aral, N., Kandır, A., ve Can Yaşar, M., (2000). *Okul Öncesi Eğitim ve Anasınıfı Programları*. İstanbul: Ya-pa Yayıncılık.
- Ayvacı, H.Ş., Devecioğlu, Y., Yiğit, N., (2002). Okulöncesi Öğretmenlerinin Fen ve Doğa Etkinliklerindeki Yeterliliklerinin Belirlenmesi. *5. Ulusal Fen Bilimleri ve Matematik Eğitimi Kongresinde Sunulmuş Bildiri*. 16-18 Eylül, ODTÜ, Ankara, Türkiye.
- Başaran, İ. E., (1982). *Temel Eğitim ve Yönetimi*. Ankara: Sevinç matbaası.
- Baykan, S., Turla, A., (1994). *Okul Öncesi Eğitiminde İlke ve Yöntemler*. Ankara: Gazi Üniversitesi Mesleki Eğitim Fakültesi Yayınları.
- Bekman, S., (1990). Okul öncesi eğitimde süreklilik. *Yaşadıkça Eğitim Dergisi, Sayı No:11*.

- Berrin, D., (2002). *Okul Öncesi Eğitimin 4-5 Yaş Çocuğunun Sosyal Gelişimine Etkileri Konusunda Öğretmen Görüşleri*. Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.
- Bilir, A., (2005). İlköğretim Birinci Sınıf Öğrencilerinin Özellikleri ve İlk Okuma Yazma Öğretimi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, Sayı No: 1,87-100.
- Bilgili, F., Yurtal, F., (2009). İlköğretim Birinci Sınıflara Uygulanan Eğitim Öğretime Hazırlık Çalışmalarının Değerlendirilmesi. *Milli Eğitim Dergisi*. Kış, 2009.
- Bursalıoğlu, Z., (1982). *Eğitim Yönetiminde Yeni Yapı ve Davranış*. Ankara: Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları.
- Çataloluk, C., (1994). *Farklı Sosyo-Ekonomik ve Kültürel Ortamlarda Yetişen Çocukların Okul Olgunluğu Açısından Karşılaştırılması*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi) İstanbul Üniversitesi, İstanbul.
- Çelikten, M., (2004). Bir Okul Müdürünün Günlüğü. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*. Cilt:14, Sayı:1.
- Çetinkaya, Ç., (2006). *Türkiye’de Okul Öncesi Eğitimin Tarihsel Gelişimi Ve Bugünkü Durumu*. Yüksek Lisans Tezi, Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Çepni, S., Ayas, A.P., Özmen, H., Yiğit, N., Akdeniz, A.R., Ayvacı, H.Ş. (2006). *Fen ve Teknoloji Öğretimi*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Çilenti, K. (1985). *Fen Eğitimi Teknolojisi*. Ankara: Gül Yayınevi.
- Duygu, Y., (2007). *İlköğretim Okulu Yöneticilerinin, Birinci Sınıf Öğretmenlerinin, Ana Sınıfı Öğretmenlerinin ve Okul Öncesi Eğitim Almış Birinci Sınıf Öğrencilerinin Okul Öncesi Eğitimden İlköğretime Geçişte Yaşanan Uyum Sorunlarıyla İlgili Görüşleri*. (Yüksek Lisans Tezi) Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü İlköğretim Ana Bilim Dalı Okul Öncesi Öğretmenliği Bilim Dalı, İstanbul.

- Eray, E., (2012). *Okul Yöneticilerinin Koçluk Özelliklerinin Okulun Öğrenen Organizasyon Olmasındaki Etkililik Düzeyi*. (Yüksek Lisans Tezi) Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı , Afyonkarahisar.
- Erden, Mü., (2000). *Zaman Nasıl Yönetilir*. Çev. Feride Kurtulmuş, İstanbul: Timaş Yayını.
- Ezgi G., (2012). *İlköğretim Okul Yöneticilerinin Yenilik Yönetimi Yeterliklerine İlişkin Öğretmen Alguları(Kırklareli İli Örneği)*. (Yüksek Lisans Tezi) Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Eğitim Yönetimi, Teftişi, Planlaması ve Ekonomisi Bilim Dalı, Edirne.
- Fetih, L., (1998). *Okul Öncesi Eğitimde Yönetici-Öğretmen İlişkisi*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi) Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Fidan, N. Ve Erden, M., (1998). *Eğitime Giriş*. İstanbul: Alkım Yayınları.
- Gülcan, Y., (2012). *İlköğretim Birinci Kademe Veli Memnuniyetinin Sağlanmasında Yöneticinin Etkisi*. Yüksek Lisans Tezi, Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Yönetimi ve Denetimi Ana Bilim Dalı, İstanbul.,
- Güler, T., (2010). *Okul Öncesi Eğitimden İlköğretime Geçiş. Erken Çocukluk Eğitimi*. Ankara: Pegem Akademi.
- Güler, T., (2010). *Okul Öncesi Eğitimde Ailenin Önemi ve Okul Aile İş Birliği*. G. Haktanır. *Okul Öncesi Eğitime Giriş*. Ankara: Anı Yayınevi.
- Gürkan, T., (2009). *Okula Hazırbulunuşluk ve İlköğretime Hazırbulunuşluk İçin Yapılan Çalışmalar*. Ş. Yaşar (Ed.). *İlköğretime Hazırlık ve İlköğretim Programları*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayınları.

- Hilal, İlknur, T., (2012). *Anaokullarına Devam Eden 6 Yaş Çocuklarının Sosyal Becerilerinin Okul Olgunluklarına Etkilerinin İncelenmesi*. (Yüksek Lisans Tezi) Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İlköğretim Ana Bilim Dalı Okul Öncesi Eğitimi Bilim Dalı, Ankara.
- Kantarcıoğlu, S., (1961). *Ana Okulları Örgütü*, İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.
- Karasar, N., (2009). *Bilimsel Araştırma Yöntemi Kavramlar-İlkeler- Teknikler*. Ankara: Nobel Yayın.
- Kavak, Y., (1997). *Dünyada ve Türkiye’de İlköğretim*. Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Kaya, Y.K., (1993). *Eğitim Yönetimi*. Ankara: Bilim Yayınları.
- Kaya, Y.K., (1979). *Eğitim Yönetimi-Kuram ve Türkiye’deki Uygulama*. Ankara: Türkiye Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsü Yayınları.
- Kırca, A., (2007). *Okul Öncesi Eğitimin İlköğretim Birinci Sınıf Çocuklarının Okula Hazır Bulunuşluklarına Etkisinin İncelenmesi*. (Yüksek Lisans Tezi) Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Küçükahmet, L.,(2000). *Sınıf Yönetimi*, Ankara: Nobel Yayınevi.
- M.E.B., (2000). *2001 Yılı Başında Milli Eğitim, Araştırma Planlama ve Koordinasyon Kurulu Başkanlığı*. Ankara: Milli Eğitim Basımevi.
- M.E.B., (2006b). *İlköğretim Türkçe Dersi(6-7-8) Sınıfları Öğretim Programı*. Ankara: Devlet Kitapları Müdürlüğü.
- M.E.B., (2007). *Türkiye Eğitim İstatistikleri 2005-2006*. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- Meydan, S., (1984). *Türkiye’de Okul Öncesi Eğitime Bakış*. İstanbul: Ya-Pa Okul Öncesi Eğitim Semineri.
- Necati, Ö., (2012). *İlköğretim Okul Müdürlerinin Öğretmenler Tarafından Algılanan Yönetici Becerileri ile Öğretmenlerin İş Doyumu Arasındaki İlişki*. (Yüksek

Lisans Tezi) Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı, Gaziantep.

- Oğuzkan, Ş., Oral G., (1987). *Okul Öncesi Eğitimi*. (İkinci Baskı). İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.
- Oktay, A., (1999). *Yaşamın Sihirli Yılları*. İstanbul: Epsilon Yayınları.
- Oktay, A., (1981). *Okul Olgunluğu*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Yayınları.
- Oktay, A., Zembat, R. ve diğerleri, (1994). İstanbul'daki Okul Öncesi Eğitimi Kurumları ile İlgili Bir Durum Tespit Çalışması. *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*. İstanbul.
- Öz, F., (1983). *Okulöncesi Eğitim, Cumhuriyet Döneminde Eğitim*. İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.
- Özel Okul Eğitiminde Beklentiler Araştırması/Mevcut Veliler/Mayıs 2000*. İstanbul: Özel Okullar Birliği Derneği.
- Senemoğlu, N., (1994). Okul Öncesi Eğitim Programı Hangi Yeterlilikleri Kazandırmalı, *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. Sayı No:10.
- Sözer, Er., (2000). *Okul Öncesi Eğitime Öğretmen Yetiştirme, Okul Öncesi Eğitimin İlke ve Yöntemleri 1*. Eskişehir: AÖF Yayınları.
- Taner, M., Başal, H., (2005). Farklı Sosyoekonomik Düzeylerde Okul Öncesi Eğitimi Alan ve Almayan İlköğretim Birinci Sınıf Öğrencilerinin Dil Gelişimlerinin Cinsiyete Göre Karşılaştırılması. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi XVIII(2) 395-420*.
- Tuğrul, B., (1992). *Anadolu Eğitimi Alan ve Almayan Çocukların İlkokul Birinci Sınıftaki Akademik Başarı ve Ruhsal Uyum Davranışlarının Saptanması*. (Yayınlanmamış Doktora Tezi) Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Laba, K., (2011). Coacing for School Improvement: A Guide for Coaches and Their Supervisors. (8Ekim2011). <http://www.centerii.org/survey>

Zeynep, T., (2012). *Okul Öncesi Eğitimin İlköğretim Birinci Sınıf Öğrencilerinin Okula Uyum ve Türkçe Dil Becerilerine Etkisi*. Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İlköğretim Ana Bilim Dalı Okul Öncesi Eğitimi Bilim Dalı, Ankara.

Yavuzer, H., (2004). *Okul Çağı Çocuğu*. İstanbul: Remzi Kitapevi.

Yeşil, D., (2008). *Okulöncesi Eğitimi Almış ve Almamış Öğrencilerin Okula Uyumlarının Karşılaştırılması*. (Yüksek Lisans Tezi) Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Yeşilyaprak, B.,(1989). *Anne Baba Tutumlarının Kişilik Gelişimi Üzerindeki Etkisine İlişkin Bir Araştırma*. İstanbul: Ya-Pa Okul Öncesi Eğitimi Yaygınlaştırma Semineri.

Yörükoğlu, A., (2003). *Çocuk Ruh Sağlığı*. İstanbul: Net Kitap.

Yıldırım, A., Hasan, Ş., (2008). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. 6. Baskı. Ankara: Seçkin Yayınları.

İnternet Üzerinden Yararlanılan Kaynaklar:

<http://www.ekayitsorgulama.com> (Erş.Trh.18.2.2014)

<http://www.hurriyet.com.tr/egitim /24531562> (Erş.Trh.16.2.2014)

mebk12.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/./24110434_kysonhali.doc (Erş.Trh.5.3.2014).

EKLER

ekil 1.1. İzin Belgesi	
ekil 1.2. Sözleşme	
ekil 1.3. Görüşme Kılavuzu	
ekil 1.4. Görüşme Formu	
ekil 1.5. Görüşme Soruları	

EK 1

İZİN BELGESİ

EK 2

SÖZLEŞME

Değerli Yöneticim,

Görüşmeye zaman ayırdığınız için teşekkür ediyorum. Görüşme sırasında konuşma akışını not almadaki güçlükler nedeniyle, görüşmeyi kesintiye uğratmamak ve talep ettiğim zaman limitini aşmamak için ses kaydı yapacağımı bildirmek istiyorum.

Ses kaydından dolayı rahatsızlık hissetmemeniz için de bir açıklama yapmayı uygun buldum. Bu araştırmayı sizlerin gönüllü katılımı ile gerçekleştiriyoruz. Görüşme sırasında yapılan ses kayıtlarında belirttiğiniz fikir ve yorumlarınızın bilimsel veri olma dışında hiçbir şekilde kullanılmayacağını belirtmek istiyorum. Yapacağım ses kaydını veri analizinde yardım alacağım tez danışmanım dışında kimsenin dinlemeyeceğini, bu kayıta söylediklerinizin grup verisine dönüştürülmek dışında hiçbir şekilde kullanılmayacağını, grup verisine dönüştürüldükten sonra ses kaydınızın silineceğini garanti ediyor ve bildirimlerinizden dolayı sizi herhangi bir şekilde rahatsız edecek durumda bırakmayacağıma söz veriyorum. Araştırma sonuçlandıktan sonra isterseniz, araştırmada elde edilen sonuçlar size ulaştırılacaktır.

Bu açıklamalar doğrultusunda sizin bu çalışmaya gönüllü olarak katıldığınızı ve araştırmacı olarak benim de verdiğim sözleri tutacağımı belirten bu sözleşmeyi karşılıklı olarak imzalayarak olası tedirginliği gidermenin uygun olacağına inanıyorum.

Görüşen:

Duygu YOLDAŞ

Görüşülen:

GÖRÜŞME KILAVUZU

Maltepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Yönetimi ve Denetimi Yüksek Lisans Programı'nda öğrenciyim. Bugün gerçekleştireceğimiz bu görüşme yüksek lisans tezimin verilerini oluşturacağından önem taşımaktadır.

Bu araştırmanın amacı, ilkokul müdürlerinin okul öncesi öğrencilerinin kendi okullarının birinci sınıfına başlamayı tercih etmelerine ilişkin görüşlerini öğrenmektir. Bu nedenle, öncelikle sizinle yapacağımız görüşme hakkında açıklayıcı bazı bilgiler vermek istiyorum.

Görüşme soruları, birinci sorudan başlayarak sırayla size sorulacaktır. Eğer soruda anlayamadığınız bir yer olursa ya da açıklama yapılmasını isterseniz lütfen bunu belirtiniz. Sorulara vereceğiniz yanıtların açık ve anlaşılır olması, araştırma için oldukça önem taşımaktadır. Görüşme sırasında konuşmanızın akıcılığının bozulmaması ve konuşma hızında kayıt tutulamayacağından, ses kaydı yapmak istiyorum. Görüşme sırasında verdiğiniz tüm bilgiler saklı kalacaktır ve bu bilgiler araştırma dışında asla kullanılmayacaktır. Sizin için bir sakıncası yoksa bu sözleşmeyi okuyarak imzalamanızı rica ediyorum.

Araştırmada isminiz asla kullanılmayacaktır. Bunun yerine sizler için belirlenen kod isimler kullanılacaktır. Araştırmanın herhangi bir sürecinde çalışmadan ayrılabilirsiniz. Bunun için kesinlikle bir yaptırım uygulanmayacaktır. Son olarak yöneticiye, görüşme sırasında olduğu gibi rahat bir şekilde davranmaları rica edilir.

GÖRÜŞME FORMU

Araştırma Sorusu: Bünyesinde Anasınıfı Bulunan Resmi İlkokulların Okulöncesi Öğrencilerinin Birinci Sınıfa Başlamada Aynı Okulu Tercih Etme Veya Etmeme Nedenlerine Yönelik Yönetici Görüşleri

Okul:

Tarih:

Saat:

Bu araştırma Maltepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Eğitim Yönetimi ve Denetimi Bilim Dalı'nda yüksek lisans çalışması olarak yürütülmektedir. Bu çalışma kapsamında bünyesinde anasınıfı bulunan resmi ilkokul yöneticilerinin görüşlerine gereksinim duyulmaktadır. Yaklaşık 35 – 40 dakika sürecek olan bu çalışmaya gönüllü olarak katıldığınız ve sorulara vereceğiniz samimi yanıtlarınız için teşekkür ederiz. Sizin katkılarınızla elde edeceğimiz veriler, yalnızca tez çalışmasında kullanılacak olup, başka kişi ya da kurumlarla paylaşılmayacaktır.

Saygılarımla,

Duygu

YOLDAŞ

Maltepe Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü
Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı

GÖRÜŞME SORULARI

- 1.Okul öncesi eğitim hakkında neler düşünüyorsunuz?
- 2.Okul öncesi eğitimin okulunuzda ve çevresinde yaygınlaştırılması için neler yapıyorsunuz?
- 3.Okul Müdürü olarak özel günler(anneler günü, 23 Nisan törenleri ve yıl sonu gösterileri vb.) için okulöncesi öğretmenlerinin ve çocuklarının bu törenlerde nasıl bir görev alması gerektiğini düşünüyorsunuz?
4. Daha önce herhangi bir okul öncesi kurumuna ziyarette bulundunuz mu? Bulunduysanız neler gözlemlediniz?
- 5.Okul müdürü olarak size göre okul öncesi öğrencisinin birinci sınıfa da aynı kurumda devam etmesindeki önemli unsurlar nelerdir? Bu unsurlar farklılık göstermekte midir?
6. Okulöncesi öğrencilerinin birinci sınıfa aynı kurumda başlamalarını desteklemede öğretmenlerin de katkısı olabileceğini düşünüyor musunuz? Bunun için yaptığımız bir çalışma var mı?
- 7.Okul müdürü olarak size göre okul öncesi öğrencisi velisinin ilkokula başlamada devam ettiği kurumdan başka bir okul tercih etmesindeki etmenler nelerdir?